

ABONAMENTUL

Pe un an . . . 28 Cor.
Pe un jum. . . 14
Pe o lună . . . 2-40

Nrul de Duminecă:

Pe un an . . . 5 Cor.
Pentru România și
America . . . 10 Cor.

Nrul de zi pentru Ro-
mânia și străinătate pe
au 40 franci.

TRIBUNA

REDACTIA

și ADMINISTRAȚIA:
Deák Ferencz-utca 20.

INSERTIUNILE

se primesc la adminis-
trație.

Mulțămite publice și Loc de-
schis costă fiecare șir 20 fil.
Manuscripte nu să în-
poiază.

Telefon pentru oraș și
comitat 502.

Declarațiile d-lui Mihiu.

Avem în sfârșit un comunicat din partea cea mai competentă asupra omnoaselor tratative de împăcare. Mărturisim însă că declarațiile dlui Mihiu, ni-au lăsat cam nesatisfăcuți. În anumite ordine de idei, ele au darul a ne lăsa chiar intrigati. Se deschid dela sine, pe urma rezervelor ce își impune încă dl Mihiu, în declarații o mulțime de chestii asupra cărora opinia noastră publică are dreptul să fie deplin lămurită.

Care a fost părerea noastră din capul locului asupra întregii acțiuni de împăcare, se știe. Am crezut și credem că au fost simple apucături tactice de trageri pe sfoară și că a fost și este o mare greșală a ne conforma atitudinile noastre acestor tactice meschine. D. Mihiu este de altă părere, dsa susține și acum, după tragicomicul sfârșit al tratativelor, că este convins de seriozitatea și sinceritatea tratativelor de împăcare ale guvernului.

Avem tot respectul pentru opiniile dlui Mihiu, dar declarația dsale are nevoie de-a fi lămurită și explicată. Pe ce își întemeiază d. Mihiu convingerea sa?

Pacea noi o dorim toți, o pace loială însă și cinstită, și chiar noi, cari de sigur reprezentăm în opiniunea no-

stră publică nota cea mai intrasingentă, am ști să aducem sacrificiile de idei și convingeri, de dragul unei astfel de păci. A înfățișa poporul nostru ca refractar din capul locului ori cărei împăcări este doar punctul de vedere al politicii ungurești, care s'a silit totdeauna atât în fața Coroanei, cât și în fața străinătății să acrediteze această părere despre poporul românesc.

De ce s'au întrerupt tratativele de împăcare, dacă guvernul vrea cu sinceritate pacea și întâlnește aceeași dispoziție sinceră în societatea noastră? Deslușirile date în punctul acesta de dl Mihiu nu sânt de loc suficiente. Ele prezintă chiar oarecare gravitate prin faptul că dl Mihiu aruncă o parte a responsabilității pentru zădărnicierea tratativelor și asupra „unor membri marcanți ai partidului național“.

Fiind vorba de stabilirea unei responsabilități atât de grave, de o divergență de vederi chiar, care vedem că s'a declarat între dl Mihiu și acei membri marcanți ai partidului, am dori să știm în ce consistă aceasta divergență? La urma urmei este vorba aci nu de o afacere particulară a dlui Mihiu cu a domnilor membri marcanți ai partidului, ci de interese mari și superioare ale neamului întreg.

De pe urma întregii comedii, pe lângă diversiunea ce a produs în șirurile noastre, ni-am mai alege și cu niște aparențe false, cari ar deschide

credit nou și la Viena și în străinătate, acțiunilor scăzute ale politicii ungu-rești, dacă s'ar produce impresia, pe care guvernul va avea tot interesul să o producă, că tratativele au fost zădărnici de Români, cari nu vor nici un fel de împăcare.

Așteptăm deci fie dela dl Mihiu fie dela membrii partidului național vizați de dl Mihiu, să binevoiască a lămuri publicul în chestiunea controversii ce s'a ivit între dlor, atât pentru opinia publică românească cât și pentru cea străină, care până acum a putut citi în aceasta chestie mai multe comunicate tendențioase ale biroului de presă a guvernului unguresc, cu intenția de a discredita politica partidului nostru.

Credem că nu vom fi rău înțeleși. În ce privește personal pe dl Mihiu, mărturisim că d-sa are încrederea noastră deplină. Măine chiar dacă ar trebui să dăm cu votul nostru cuiva dintre noi o astfel de misiune, sufragiile noastre li-ar avea tot d-sa. Ne deosebim noi în multe, deosebirea mare de temperament întâiu de toate, dar ca chestie de moravuri, de curățenie morală și distincție sufletească, dl Mihiu a fost totdeauna persoana asupra căreia ni-am odihnit așa de bucuros privirile, ca asupra celei mai integre și mai armonice personalități ale vieții noastre publice. Nu suntem prin urmare inspirați de nici o neîncredere nici personală, nici politică față de d-sa, cel mai de-

FOIȚA ZIARULUI „TRIBUNA“.

Papa Wiegand *).

— Din carnetul unui ieșan. —

De D. Anghel.

Să te naști, să trăiești și să mori sub acelaș acoperământ, spune un vers celebru. Alcătuire de cuvinte pe care desigur că dacă nu le au ritmat, le-au visat totuși toți desrădăcinații și toți rățăciții, pe cari întâmplările ori nevoile i-au dus de parte de căminul părintesc, precum și toți cei-ce n'au moștenit rente și-au trebuit să-și câștige pânea singuri, rozându-și coatele pe pupitre și birouri, amânând mereu pentru mai târziu visul acela dulce de a se întoarce unde s'au născut, la casa lor, sub umbrele pomilor familiari. Depăr-tarea le înfrumusețează toate, numai ea dă iluzia decorurilor, și apoi sunt amintirile cari leagă, regretele, tovărășiile ce le-ai prins odată, cari sfin-tesc locul în care te-ai născut.

Vântul întâmplărilor te mână și te poartă, căci ce suntem noi mai mult de cât un fir de pai sau un fulg de pană la o răscruce de drumuri, unde se adună vârtejurile. Un fir nevăzut ne duce, și cel-ce spune: «am să fac așa și nu alt-fel», minte căci nu poate ști ce îmbolduri dormn în el, ce năpastă îl poate pândi la o cotitură, ce întâlniri poate să facă în viață.

În lumea noastră de artiști și de vagabonzi,

*) Din volumul **Fantome** care va apare în curînd.

nostalgiile aceste de locurile părintești sunt mai puternice de cât la alții, căci fantazia și imagina-ția pulsează mai febril în noi, și deci și suferin-țele sau bucuriile ce le încercăm trebuie să fie mai intense. Regretă mulți locul pe care l-au părăsit, și-l închipue mai frumos și mai tihnit printr'un joc al perspectivei, pentru-că sufletul nu vrea să uite. Dar de multe-ori reîntoarcerea e o dezilu-zie, căci timpul în urma noastră crește, năruie și schimbă, și fața locurilor pe care le-am lăsat și pe care o revedem aivea în mintea noastră, nu mai poate fi așa ca adevărul, căci adevărul pen-tru cei mai mulți, fie burghezi și pensionari, fie artiști și proletari, este că unde e bine acolo e patria.

Și ca să ilustrez aceasta mai bine, vă voi po-vesti că în lașul nostru, căud lumea s'a săturat de huruitul greu al podurilor de lemn, ce stâl-cea picioarele cailor și ilustra cu arabescul no-roiului picioarelor pietonilor s'agânditoblăduitoarea comună să înlocuiască lemnul cu asfaltul. O com-panie engleză, firește, a luat această rentabilă în-treprindere, și de atunci, câteva tipuri anglo-saxone s'au aciuiat și la noi. Fiegmul britanic, ori cât ar fi el de rezistent latitudinilor, tot su-fere de multe ori de incurabila boală a spleenu-lui, așa că cei mai mulți dintre acești funcționari ai pavelelor, fie că aveau mai multă trecere, fie eă își făcuse stagiul aiurea, s'au reîntors în țara lor. Unul singur, ca mai tânăr ce era, a ră-mas, și era trist mai întâi și nostalgic, și pretu-tiudeni singuratic. Era blond pe atunci, alb la față și cu ochii albaștri, acest fiu al Albionului. Prietenii nu lega, prin băcăni și cărciumi nu intra, ci și căuta de slujbă, în fața cazanelor mari,

în care fierbea de-a pururi diabolica mixtură de smoală pe care o învârteau oamenii lui.

Dar vinul e bun în țara noastră și mai ales în Iași podgoriile sânt renumite, și apol viața nu e făcută s'o trăiești singur, ca un huhurez. Și anii treceau, și la capătul slujbei era pensia mân-tuitoare ce-i putea da libertatea de a se reîntoarce pe malurile Tamizei. Și așa, în așteptarea vremii aceleia, a începutul omul nostru să se desghete, să lege prietenii, să fie la toate chefurile, să de-vină nelipsit și aproape popular în Iași. Nimeni nu știa ca el, să taie cu o lovitură de cuțit ca și cel mai încercat calău, gâtul sticlelor de vermuth, și să soarbă paharele fără a le atinge cu mâna. Apoi era vânător dibaci și încercat, și goană nu se făcea fără el. Ochii albaștri i-se mai spă-lăciseră, vinul din sticle i se urcase pe nas, co-stumele lui cadrilate se autohtonizaseră, și cum crescuse în grad, da mai rar acum prin lumea cobolzilor cari învârteau smoala din cazane. Dom-nul, ce-i preceda numele, dispăruse de mult, și se transformase în familiarul Papa Wiegand. Toată lumea îl simpatiza, și el le spunea tuturor pe nume ca un adevărat patriarh.

Dar gândul acela de care vorbeam că doarme în fiecare din noi, mija totuș în el, și în reve-riile lui, departe, de fumul bitumului în care și petrecuse tinereța, revedea casa patriarhală și severă; bătrînele, cu nelipsita biblie pe genunchi în zilele de sărbătoare, copiii cu părul blond ca mătasa porumbului, și tot orașul acela monstruos, cu lumea lui grăbită care alerga prin negurile pe care soarele nu le poate nici odată înghiți deplin. Și își tot zicea; «mai am cinci ani, mai am trei, mai am unul»; și cănd Cronos l'a în-

gajat de considerații străine de cauză și de laurii popularității ieftine, dintre oamenii noștri politici.

Aceasta am ținut-o să o spunem ca cuvintelor noastre să nu li-se atribue și vre-un alt înțeles, decât cel pe care îl au.

Opoziția croată. Deputații delegați ai dletei din Agram au ținut ieri o conferință lungă, pentru a hotărî în chestia alitudinii ce s'o observe în Camera ungară la discuția indemnității. La conferință au luat parte și câțiva aderenți ai Banului, cari au încercat să determine clubul croat pentru o atitudine neutră, majoritatea însă s'a declarat pentru o atitudine *opozitională*. Declarația aceasta va fi citită în ședința a Camerei, ungurește, de deputatul Dušan Popovics.

Cu toate aceste se crede că deputații croați nu vor provoca o discuție mai lungă a indemnității, pentru a nu lsa un nou conflict în ce privește chestiunea limbii croate. Deputații croați au dreptul să vorbească și croaște, dar în sinul partidelor ungurești s'a pornit o acțiune dușmană, care tinde a zădărnici orice discurs croat.

Foarte probabil, deputații croați vor face câteva declarații principiare în limba croată — pentru a da expresie dreptului limbii lor materne — și vor vorbi apoi ungurește.

Ședința Camerei. Ședința a început cu o votare: cine să fie președintele Curții de compturi? Guvernul a candidat la locul întâi pe deputatul Thuroczy Vilmos, care a și fost ales, întrunind 125 voturi dintre 174 câte s'au dat.

După alegerea unui vicepreședinte al aceleiaș curți, în locul fostului vicepreședinte Dárday Sándor, care și-a dat demisia nefiind candidat de guvern la postul de președinte, — s'a continuat discuția indemnității.

Rezolvirea chestiei Erődy. Am anunțat în numărul de ieri că în consiliul de miniștri ținut Duminecă, membrii cabinetului au hotărît menținerea în postul său de prefect al lui Erődy, după ce ancheta n'a constatat nimic desonorator în sarcina lui.

Ieri, Erődy s'a prezentat la prim-ministru mulțumindu-i pentru rehabilitare și oferindu-i din nou

ghișit și pe acest unul, ca un bețiv un ultim pahar, Papa Weigand, cu lacrimile în ochi, într-o mare agapă s'a adunat prietenii ca să-și ia rămas bun. Era pensionar acum și liber, și cum după un lacrimatoriu discurs, luă trenul și plecă...

Un tip popular dispăru din Iași. Era un gol la toate petrecerile, cel mai vesel tovarăș lipsea dela goanele de iepuri și alte dihanii. Toți îl pomeneau și-l regretau ca pe un mort, dar când lumea se deprinsese și cu lipsa lui, cum se deprinde cu toate, postumul papa Weigand reapăru spre mirarea tuturor în trgul Iașilor. Senzația a fost enormă, și un adevărat pelerinaj a început la otelul unde trăsesse.

Și el, bătrînul papa Weigand, ca un Robinson, sau ca un alt naufragiat le povesti simplu în graiul lui stricat: »Eu întors înapoi, eu nu mai găsit patria mea. Aici vin mai bun, aici vinat destul, aici pritiinii mei, acolo nu mai găsit pe nimeni. Eu străin acolo, eu aici trăit, aici murit«.

Și de-atunci, papa Weigand a uitat malurile Tamizei și s'a hotărît pe totdeauna, ca renta ce i-o servește patria Anglo-saxonă, să și-o cheltuiască în patria lui adoptivă.

Városmajor-Sanatorium și Hydrotherapie

26 odăi aranjate cel mai modern;
Supraveghiere medicală continuă (constantă). —
Telefon 88—99. Birou-central, stabiliment medical
Budapesta, B-dul Ferencz-körut 29.
Consultațiuni dela orele 8—9 a. m. 3—5 p. m.
Director-șef: Dr. A. Cozmutza.

demisia pentru a potoli patimile politice din comitat. Demisia va fi primită, dar Erődy va fi numit consilier ministerial în ministerul de interne.

Urmașul lui va fi, probabil, contele Haier János, actualul prefect al comitatului Odorhei.

Din România.

Mesajul tronului. Regele Carol a deschis ieri corpurile legiuitoare române rostind următorul mesaj de tron:

*Domnilor Senatori,
Domnilor Deputați,*

Sânt fericit că mă găsesc din nou înaintea d-voastră, pentru a deschide a 40 a sesiune ordinară a acestei legislațiuni și nu mă îndoiesc, că prin votarea legilor propuse de guvernul Meu, veți desăvârși opera d-voastră de legiuiri, atât de bogată în binefaceri pentru țară.

Chemați, în vremuri grele spre a readuce prin legi cumpănite, liniștea și încrederea între diferitele straturi sociale, ați îndeplinit cu rivnă marea datorie, ce vi s'a impus tuturor, în fața unor împrejurări așa de grave. În urmărirea acestui înalt țel, ați dat sprijinul d-voastră cel mai puternic, guvernului Meu, pentru a reorganiza viața noastră rurală și ați dat un avânt sănătos întregii noastre dezvoltări naționale. Legile agrare, priuitoare la învoelile agricole, la înființarea Casei rurale, la obștile pentru arendare și la cele de moșneni cât și la trusturile arendășești, au lămurit și împăcat raporturile economice; și, prin încurajarea spiritului de prevedere, au sporit formarea micii proprietăți de sine stătătoare, asigurând odată cu liniștea socială și creșterea bogății generale. Reforma legilor de organizare judecătorească, înființarea judecătoriilor rurale, stabilirea în norme mai bune pentru recrutarea și înaintarea magistraților, au pus la îndemână populațiuni rurale o justiție grabnică și nepărtinitoare, și au întemeiat prestigiul magistraturii. Prin consiliu administrativ permanent, prin legea comunală și a jandarmeriei, prin măsurile luate în contra alcoolismului cuprinse în legea cărciumarilor, ați creat comunelor rurale, bogății însemnate.

Ați dat învățământului primar, tot concursul, pentru înființarea noilor localuri de școli, și reorganizând și acolo serviciul sanitar, ați dat satelor, puțința să se desvolte, în condițiuni mai fericite, contribuind astfel la ridicarea nivelului lor cultural și moral.

*Domnilor Senatori,
Domnilor Deputați,*

Înzestrarea teritorului de căi ferate, cu alte noi rețele, îmbunătățirile aduse portului Constanța precum și înființarea altor linii de căi ferate, pe cari le-ați votat arată grija dv. pentru industrie și comerț a căror interese sânt astăzi încredințate unui minister special. Prin înființarea cooperativelor săteșii, prin dispozițiile prevăzute în codul civil și-n legea Casei pădurilor pentru apărarea domeniului silvic, îmbunătățirea creșterii vitelor, înființarea islazurilor comunale, a livezilor artificiale, a îmbunătățirii serviciului zootehnic și a noiei convenții comerciale cu Austro-Ungaria, vor continua încă la mărirea avuției naționale, care atât s'a dezvoltat în ultimii ani, încât situația financiară cu toate noiele nevoi ale statu-

lui, este azi mai prosperă ca ori când, fără să fie îngreunată sarcina contribuabililor.

Prin proiectele referitoare la legile cari asigurau o înțeleaptă politică comunală, ați urmat pururea ridicarea stărei orășenești, înființând bănci și procurând mijloacele cele mai bune pentru cumpărarea de către comune locuințe ieftine, ați îmbunătățit de asemenea liniile de tramvae pentru București, și ați prevăzut credite pentru alimentarea cu apă a mai multor orase din țară, înlesnind și însănătoșind astfel condițiunile de trai, cele mai bune pentru locuitorii comunelor urbane.

Un însemnat pas s'a făcut prin întemeierea regimului constituțional al Dobrogei, acordând drepturi pentru a desvolta legăturile veșnice a județelor transdunărene, cu patria mamă și a încorona activitatea stăruitoare ce au desfășurat-o ele timp de peste 30 de ani.

*Domnilor Senatori,
Domnilor Deputați,*

Mulțămim măsurilor energice luate la hotarele țării și activitatea serviciului nostru sanitar, care a scăpat țara de groaznicul flagel, făcând posibile manevrele regale din anul acesta, unde s'a dovedit încă-odată destoinicia ostașului nostru. Prin legile de organizare și prin creditele îndestulătoare, votate de dv., ați făcut ca armata română să fie în măsură a răspunde ori când așteptărilor noastre.

România cu hotărîrea liniștită pe care i-o îngăduie puterile sale crescânde, se afirmă fără șovăire, ca un stat puternic, chiar împotriva situațiunii sale, în mijlocul marilor interese europene.

Astfel ne-am asigurat încrederea și respectul tuturor statelor care ca și noi găsesc în pace, cea mai prielnică cheazășie a dezvoltării lor.

*Domnilor Deputați,
Domnilor Senatori,*

Călăuziți de dragostea de înfrățire a tuturor straturilor sociale, și de dorul de dreptate, cred că veți asigura și în această ultimă sesiune consolidarea statului și veți lucra pentru propășirea sa.

De aceia cu neclintită credință în viitor rog pe cel A-Tot Puternic, să întindă peste lucrările D-voastră cereasca Sa binecuvântare.

Deschiderea s'a petrecut între următoarele solemnități:

La orele 10 jum. s'a oficiat un Te-Deum la biserica sf. Mitropolii de către I. P. S. S. Mitropolitul Primat, înconjurat de Institut cler. La acest Te-Deum au asistat domnii miniștri, înalții demnitari ai Statului, domnii deputați și senatori, precum și ofițerii generali și superiori din Capitală.

După terminarea Te-Deum-ului, persoanele prezente au trecut în sala adunării deputaților unde a avut loc solemnitatea deschiderii.

Domnii deputați și senatori ocupă incinta Camerei, înalți Prelați ocupa băncile din dreapta tronului, corpul diplomatic cele două tribune din stânga tronului. Pe banca ministerială la loc ofițeri, generali și superiori.

Tribunele oficială, a doamnelor și publică sânt înțesate de lume.

În curtea Mitropoliei, în fața intrării adunării se află o gardă de onoare compuză dintr-o companie din batalionul de pioneri cu muzică și drapel.

În prima tribună din dreapta Tronului a luat loc A. S. R. Prințesa Elisabeta și A. S. S. Prințesa Beuthem oaspele AA. LL. RR. Prin

copiilor Moștenitorilor. În această tribună la loc și dna Orecianu, doamnă de onoare a A. S. R. Prințesei Maria.

Cortejul Regal a pornit dela Palat la orele 11 și jumătate. Un escadron din regimentul de escortă deschidea cortegiul. Urma apoi trăsura regală cu M. S. Regele și A. S. R. Prințesele Moștenitor. Un alt escadron din regimentul de escortă închidea cortegiul. În fruntea cortegiului mergea d. prefect al poliției Capitalei.

Plecarea cortegiului regal a fost anunțată prin 101 lovituri de tun.

Pe ambele laturi ale stradelor pe unde a trecut cortegiul regal, un mare număr de persoane a salutată pe Suveran.

La orele 12 Suveranul și Prințesele Moștenitor sosesc la Cameră și au fost primiți de d-nii miniștri și președinții Corpurilor Legiuitoare.

Intrind în Cameră, Suveranul având la stânga pe A. S. R. Prințesele Moștenitor și încunjurat de d-nii miniștri și Casa Militară Regală, se sue pe tron și dă citire Mesajului.

Suveranul are o față plină de sănătate și pare foarte dispus.

Fiecare paragraf al Mesajului e subliniat de aplauzele dlor senatori și de deputați.

Solemnitatea s'a terminat la orele 12 și jumătate.

O politică școlară hâdoasă.

La cercurile bărbaiilor de școală și ale politicienilor Germani face mult sânge rău o broșură despre școlile din Schleswig de Nord, apărută de cu rând. Dl I. N. Salling directorul unei școli superioare din Danemarca a publicat anume o broșură intitulată „Skolen i Sønderjylland» (Școlile din Islanda-de-Sud, în care supune unei critici acerbe școala cu care guvernul prusian vrea să facă educația sferțului de milion de Danezi din Schleswig de nord.

Constatarea din această broșură sânt în adevăr compromițătoare pentru politica de încălcare a Prusacilor, și dacă ele ar fi scrise de un politician iar nu de un bărbat de școală, ar putea părea exagerate. După câte s'au scris și se scriu însă despre politica de germanizare a Prusiei, pe care vreau să o copieze și guvernății noștri, cele semnalate de I. Salling, durere, nu se pot lua decât ca o oglindă fidelă a stărilor școlare din micul petec de pământ danez de sub stăpânirea daneză.

După ce arată principiile politice de germanizare autorul stăruie asupra intenției Prusacilor de a influența populațiunea daneză cu ajutorul școlilor, intenție isvorită din convingerea, că venitul care se toarnă încă din copilărie în sufletul omului, pătrunde adânc în acesta. Bieții copii! exclamă îndurerat autorul, — trebuie să le plăngi de milă. Căci în adevăr ei sânt lăsați la arbitriul inamicului, expuși tratării brutale în fața căreia nu se pot apăra.

Pe ei îi apasă un blestem și o osândă la moarte spirituală, eari plutesc de-asupra lor ca o sabie grea atârnată de un fir de ață subtilă. Școala de germanizare e pentru copiii din Schleswig, din trei motive un blestem: mai întâi prin ceea ce oferă, apoi prin ceea ce ascunde și în sfârșit prin tendințe și felul ei de însușire, — așa-dară atât scopul ce urmărește cât și mijloacele cu cari lucrează — prin care corupe mentallitatea și viața sufletească a copiilor.

Cetind aceste constatări despre stări de lucruri din țări îndepărtate gândul ne zboară la școala nefericită pe care suntem siliți, de o vreme încoace, să facem și noi. Și la noi domnesc absolut aceleași principii de politică școlară — și noi suferim de aceleași dureri ce și Danezii suferă

Prusiei. Și asupra școlii noastre planază un blestem, și școala noastră e osândită să ducă poporul la moarte spirituală. Și ea e silită să dea elevilor otravă și ascundă din fața lor fagurii de miere al adevărului, și scopul ei e să ne corupă și demoralizeze, după cum și toate mijloacele cu cari lucrează servesc iarăși numai acest scop. La noi s'a isprăvit de o vreme încoace cu școala, care avea de scop educația poporului; astăzi ea e un lăcaș de osândă în care se prostesc și se tâmpesc elevii — la poruncă mai înaltă.

Am putea aduce sute și mii de exemple pentru ilustrarea acestui trist și rușinos adevăr, am putea cita nenumărate cazuri dacă nu am fi stăpâniți și în aceste momente de scărbă ce ne-a cuprins, când am primit știrea, că bravi români din Țara-Oltului au ales membru în congregație pe cel mai lăpșt de scrupule dintre toți bărbații de școală unguri, pe inspectorul școlar Szabó Elemér și dacă această searbă nu ne ar sili că în scopul ilustrării afirmațiilor noastre de mai sus, să revenim la stările școlare din comitatul Făgărașului despre cari am vorbit și în Nr. 213 al ziarului nostru și despre cari putem spune hotărât că însemneză o rușine a veacului nostru.

Informațiile ce am primit dela mai mulți oameni de bine din pășle făgărășene ne dau o idee clară despre halul în care a ajuns chestiunea școlară în comitatul Făgărașului de când în fruntea lui a ajuns actualul inspector pe care nimeni nu îl respectă, dar de care toți se tem, despre care nimeni n'ar putea zice că e un bun pedagog sau un om cu intenții curate, dar pe care-l aleg totuș în congregație în speranța că mulțele școli, cari tângesc azi numai din cauza lui, vor dobândi ajutorul de stat, de care au neapărată lipsă.

Acest om pe care nu-l poate cinsti nimeni din motivul că el însuș nu află de bine a-și clusti meseria, a coborât școala la un articol de mărșă. El face târg cu școlile. Fără nici o jenă el intră în târgulă cu unii preoți și dascăli înconștienți cărora le face propunerea să închidă școala confesională, că el o să stăruiască să se facă în locul ei școala comunală sau de stat la care preotul va putea fi catehet în schimbul unei remunerații oarecare. El nu știe zice: acolo unde școala de până aci, care are tradiții și rădăcini în popor, e slabă, să o întărim, ca să și poată împlini datoria, ei să o nimicim și să facem alta ungurească în locul ei. Unde școala e tare își zice: să o slăbim prin șicanări, să-l acuzăm pe învățătorul că-s agitator, — să constatăm că nu se face destul spor în școală și să admonem școala în gradul întâi, apoi în gradul al doilea — până ce ne va cădea în ghiare. Nu de dorul că școlile să înainteze e mânat acest om care lucrează sub firma progresului în morală și știință, ci de dorul ca ele să apule, pentru ca poporul să recadă în ghiarele ignoranței și demoralizării.

Acesta e programul școlii oficiale de astăzi: ignoranță și demoralizare! Să se demoralizeze învățătorimea prin necontenitele șicanări, pentru ca aceasta să poată demoraliza tinerețea și în curând întreg poporul să ajungă la o treaptă de demoralizare cât mai inferioară. Demoralizat odată poporul, el va fi mai ușor de cârmuit!

Pe de altă parte prin patronarea celui mai cras sistem de a instrui, prin impanerea limbii maghiare într'o măsură mai exagerată de cum pretinde legea, prin oprirea de a se lua în românește anumite materii, prin inundarea cu cărți de școală ungurești de pe pustă — prin toate acestea se poate produce, în afară de demoralizare, și o tâmpire a vieții sufletești a copiilor. Aceștia pot învăța să reciteze anumite lucruri, și aceasta ajunge. Cu cât va înțelege copilul mai puțin cu atât va fi mai bine, cu cât va sta mai mut când îl vei întreba să spuie românește ceea ce torăiat ungurește, cu atât mai sigur și-a ajuns școala scopul.

Ceea ce învață copiii noștri în aceste școli nu le e nici spre folosul sufletesc nici spre cel trupesc, în schimb, ceea ce ar trebui să învețe nu

li-se îngăduie; scopul e absurd, mijloacele care conduc la scop sânt imorale, rezultatul: o păpastie pe care statul și-o sapă sleși.

Abia sânt câteva săptămâni de când în școala din Șinca veche s'a desfășurat primul act al unei comedii scandaloase; puse la cale de ani de zile: o comisie școlastică constituitoare din profesorul comitatens, primprețorul și un profesor gimnazial, comisia exmisă din partea comisiei administrative în scopul de a constata progresele în limba maghiară, a constatat că în școală nu se învăță destulă ungurească, deși copiii nu și mai amărăsc sufletul cu altceva decât cu ea. Constatarea această făcută de niște excelenți pedagogi ca profesorul, primprețorul, inspectorul (care, pentru a dovedi cât de mare putere are el în Țara-Oltului, înainte de aceea cu câtăva vreme, dăduse unui elev din școala confesională din Șinca veche o palmă!) trebuia să se facă, nu fiindcă ea corespundea adevărului, ci fiindcă ea răspundea unei necesități create anume: inspectorul voia să ridice în Șinca o școală comunală pentru ca să o strice pe cea confesională și-i trebuia acum un motiv pentru ce să nu i de acestuia ajutor de șters și să o întârîiască pe cea comunală, în toamna aceasta de fapt s'a și întemeiat, în urma celor mai meschine uneltirea școala comunală și astăzi față în față cu marea, frumoasa și buna școală confesională, se ridică o școlușă comunală cu câțiva elevi amărâți, — o pepinieră a prostiei și a demoralizării.

Așa e politica școlară la Făgăraș! Din cauza unui singur om, care și uită că e om și creștin, se încălcesc legile dumnezeiești și cele omenești și se atentează la viața sufletească a stărilor generațiunii, cari les din școli cu sufletul stăcît.

»Bieții copii! — trebuie să exclamăm și noi cu dl Salling trebuie să le plângă de milă! Ei sânt lăsați la arbitriul inamicului și expuși tratării brutale în fața căreia nu se pot apăra. Bieții copii, bieții popor, biata țară și biata cultură — până când tot așa?»

Scrisori din București.

Cursul de limba și literatură italiană. — Datoria unui corespondent. — În amintirea Elenei Doamna. — Călugărul din vechiul schit. — Libertatea individuală. — Jurământul moare ludaleo. București, 14 Noevre.

Ultimul curs nedeschis — acela al istoriei literaturii italiene — a fost inaugurat Sâmbătă după amiazi de profesorul Ramiro Ortiz. Făcând un scurt istoric al dezvoltării literaturii italiene dela început până în zilele noastre, conferențiarul a insistat cu deosebire asupra rolului pe care l-a avut Parini acel suflet admirabil și nobil — căruia i-se datorește avântul, ce l-a luat literatura italiană, ajungând la înflorirea în care se găsește astăzi. În viitoarele lecțiuni a promis că va studia pe Manzoni și mai ales va insista asupra principalei lui opere *I promessi Sposi*. Nu vor fi însă neglijați nici poezii moderni, ai Italiei, Leopardi, Carducci și alții, cari formează gloria literară a italienilor. Carducci mai ales este o comoară neprețuită pentru toți aceia, cari îl vor cunoaște și vor simți cu el arzătorul vis ce l-a avut în tinerețe și pe care a avut fericirea de-al vedea realizat: Unirea poporului său, unirea Italiei. Carducci este Horațiu al Italienilor. Cine știe să aprecieze valoarea lui Horațiu, cine a înțeles poezia acestui bard antic, poate face mai bine asemănarea între acești mari poeți, cari sânt gloria pământului italic.

D. Ortiz cunoaște destul de bine țara și poporul nostru românesc. A făcut o seamă de cercetări interesante asupra relațiunilor, pe cari le dau despre noi vechii cronicari italieni, cari au apreciat vitejia și simțul de jertfă pentru crești-

Cei cari doresc: **mobile**

bune, frumose, ieftine,

să se adreseze cu toată încrederea fabricanților de mobile **Szekely și Réti** din Marosvásárhely, (Piața Széchényi 47).

La cerere prezentăm și în provincie bogata noastră colecție. La înțelegere aparte expedăm franco în orice parte a Ardealului. — Mare asortiment de trusouri pentru mirese.

nism al marilor noștri voievozi. Spre a dovedi importanța cursului de istoria literaturii și limbii italiene la Universitatea din București, d să a citit din cronicarii itaieni o mulțime de pasagii, în cari se face amintire de pământul și de poporul românesc. Sânt rînduri scrise cu multă căldură, dar de multeori, cu entuziasm despre vrednicia străbunilor noștri. Sânt date interesante, prin cari se lămuresc o mulțime de chestiuni din istoria noastră națională. Așadar din studiarea limbii și literaturii italiene noi avem și un folos practic. Pe de altă parte, liniimea universitară poate învăța mult din armonia, perfecțiunea formei și bogăția de idei și imagini a literaturii italiene.

Am stăruit mult asupra cursurilor dela Universitatea din București. De sigur și-au zis mulți: Cu ce ne alegem din expunerea poate de multe ori prea sumară a unui curs de deschidere, în care de regulă se cuprind numai generalități? Ar fi fost în București lucruri mai interesante de relevat. Așa o fi. Acele lucruri interesante le-au relevat însă alte ziare. Singură *Tribuna* — singură! — a crezut că lecțiile de deschidere dela cel mai înalt focar de lumină și cultură românească trebuiesc cunoscute de marele public. Un curs de deschidere cuprinde în orice caz îndrumarea pentru aceia cari vor să facă cercetări, dă celor dornici de cultură și lumină direcțiunea în care trebuie să apuce. În aceste cursuri personalitățile marcante ale culturii noastre își arată punctul lor de vedere în ce privește alegerea căilor pentru ajungerea mult visatei unități culturale desăvârșite — indiferent dacă aceste căi sânt aprobate sau nu de marea majoritate a intelectuaților noștri.

Publicul mare trebuie însă să le cunoască, să le discute. Ideile expuse de dl Densușianu de odată au trezit o adevărată furtună în cercurile literare. Unii l-au aprobat, alții au criticat eserea d-sale atât de vehementă împotriva vechii școale. Unele ziare au acuzat pe dl Densușianu de patimă. Și puțin a lipsit să se nască o discuție îndelungată pe tema celor spuse de dl Densușianu. Și păcat că această discuție abia începută, și de la care se aștepta stabilirea adevărului n'a continuat.

Datorită unui corespondent este de a arăta în primul rând manifestările sufletești ale acelorora, în mijlocul cărora trăiește. Faptele diverse și-or fi având și ele rosul lor în delectarea nostimelor felțe dela mahala. Cel cari susține însă *Tribuna* au abia mentalitate decât să se intereseze de «înflorătoarea cîmă» din calea Rahovei, de «marele scandal» dela villa imperială sau regală.

Pentru chiftoțeliile ce vor trebui să se facă cu aranjarea pietei, în care se va așeza statua lui Cuza, s'au deschis, mai multe liste de subscripție. Suma necesară se speră că se va aduna în curând, în acelaș timp se vestește din Iași o frumoasă hotărâre luată de consiliul comunal al vestitelor capitale a Moldovei. Dl primar Nicolae Gane, cunoscutul nuvelist, într'un entusiast discurs a arătat meritul Iașului de a avea în mijlocul său chipul de bronz al primului domn al țării române unite. În acelaș timp, a zis d-nea, trebuie să ținem seama de tovarășa eredităcioasă a viclei lui Cuza, de acea nobilă sfântă femeie, care fost Elena Doamna. A fost o sfântă în adevăratul înțeles al cuvântului, o sfântă prin faptele sale, prin renunțarea de care a fost capabilă. Iașul trebuie să-și aducă aminte cu recunoștință de această femeie, care s'a stins în singurătatea ei patetică cu numele țării — a cărei primă domnițoare a fost — pe buze. A îndemnat consiliul comunal să dea unei străde numele Domniței. Consiliul comunal a luat cu unanimitate hotărârea de a numi strada A'bă, care se întâlnește cu strada Cuza-Vodă, Elena Doamna. E un act frumos de recunoștință din partea urmașilor, cari, cu cât va trece mai multă vreme, cu

atâta vor ști să aprecieze mai mult pe Cuza și opera sa.

În jurul Bucureștilor sânt mai multe mănăstiri de călugări, cari, ispitiți de viața sgomotoasă a orașului, părăsesc de multeori chiliile lor retrase de lume și vin în capitală, unde adeseori își uită de situația lor de călugări — și își aduc aminte de zilele zburdalnice din tinerețe. Pretexte se găsesc totdeauna pentru a părăsi mănăstirea. Ba o colectă pentru îmbrăcarea unei sfinte icoane, ba vinderea de cruciulițe și cărțuți cu visul Maicii Domnului — în folosul unui fond pentru repararea cutărei părți a mănăstirii. Și cum comerțul pretinde mult umblat, sfinții părinți se rătăcesc adeseori cu cruculițele lor prin locurile unde sfântul simbol al credinței, al renunțării la ispitele vieții nu mai are ce căuta. O impresie cât se poate de detestabilă. Ministerul de culte a dat acum un ordin, prin care se pune capăt acestui vagabondaj înjositor pentru instituțiile bisericești. Poliția a primit îndrumarea de-a aresta pe toți călugării, cari vor fi văzuți umblând pe strădele Capitalei, fără a avea certificat dela superiorul mănăstirii, cumcă au fost trimiși în chestii cari privesc mănăstirea. Ordinul ministrului de culte va pune capăt de sigur tuturor abaterilor acelorora, cari vor să dovedească cu orici preț că sub rasa de călugăr bate o biată inimă omească, ale cărei chemări sânt totdeauna mai puternice decât angajamentul de a renunța la orice dor, la orice vis.

O interesantă ciocnire între parchet și ministerul de interne. După constituția țării românești, libertatea individuală este garantată pentru toți. Din ordinul ministrului de interne însă, toți indivizii fugiți în țară din țările vecine sânt arestați până la sosirea lămuririlor asupra lor. Astfel au fost arestați la Galați patru indivizi sosiți din Basarabia și Bulgaria. Parchetul găsind că această arestare — deși făcută ca o măsură preventivă — nu este legală, a pus în libertate pe cei patru arestați. De aici o interesantă discuție în presă. Cine are dreptate, parchetul sau poliția? În orice caz este o dovadă despre felul cum se apără libertatea individuală din partea justiției, care pentru zelul său nu merită decât elogi. România e recunoscută de toți ca țara libertății. De ce și-ar pierde acest frumos renume. Indivizii suspecti pot fi supravegheați și fără a fi puși în arest. Sânt atâți agenți de poliție, cari n'au altă ocupație, decât să vegheze asupra lor.

Mare bucurie în Izraelul românesc! Întâi au de înregistrat un triumf cultural. Ministerul de instrucție a aprobat acum comunității ovrești din Brăila de a înființa în acest oraș un gimnaziu ovreesc. Al doilea un triumf de ordin religios. E vorba de desființarea jurământului «more iudaic», la care, dată fiind șiretenia și minciuna ce conduce pe fiii lui Izrael în întreaga lor viață, instanțele judecătorești au trebuit să recurgă spre a putea afla din gura lor adevărul. Curtea de casație din București, sub motiv că formalitățile complicate ale acestui fel de jurământ nu mai corespund spiritului vremii de astăzi, a dat o decizie prin care achită pe doi rabini dați în judecată, pentru că n'au voit să asiste la depunerea jurământului more iudaic al mai multor impricnați ovrei. Prin această decizie acest fel de jurământ se consideră desființat. Și de acela e mare bucurie în Izraelul românesc.

Corepondent.

Dr. Stefan Tămășdan,

medic univ. specialist în dentură,
Arad, vis-à-vis cu casa comitatului.
Palatul Fischer EHz. Poarta II.
Consultații dela orele 8—12 a. m. și 3—6 d. a.

Un mic adaos la viațoarele biografii ale d-lui Iosif Sterca Șuluțu.

De Dr. I. Lupăș.

I.

Într'un articol din nr. 203 al «Tribunei» autorul «părerilor libere» a riscat următoarea întrebare: «Ce lămurire ne ar putea da bunul și nobilul bătrîn Iosif Sterca Șuluțu, când l-am arăta, nu fără oarecare nedumerire, că în fruntea societăților culturale *bunătatea și noblețea* nu sânt suficiente, căci se cer însușiri mai pozitive?»

Lămurirea a urmat imediat într'un articol publicat în gazeta faimosului Bîrauf, care a devenit, de un timp încoace, cel mai ilustru apărător al tuturor însușirilor... pozitive.

Dar articolul, care cuprindea cea mai recentă biografie a «venerabilului» președinte, era cel puțin de prisos, fiindcă în numeroasele d-sale «memorii, promemorii, răsunate și adaosuri» dl Șuluțu pare a fi fost condus mai ales de nobila intenție de a lămuri pe depîn publicul cititor asupra extraordinarilor însușiri și merite, prin cari atât d-nea, cât și înaltași d-sale până la Aron Vodă, au reușit să-și asigure un nume nemuritor în istoria oropsitei națiuni române.

Grație acestei deosebite solitudinii familiare și egocentrice, față de ce se interesează de soarta «Asociațiunii» și de «venabilul» ei președinte, au de unde cunoaște nu numai *bunătatea și noblețea*, ci și celelalte însușiri pozitive ale d-lui Șuluțu.

Ajungând, din întâmplare, și subsemnatul în posesiunea unui prețios *document* al acestor înalte însușiri morale și intelectuale, crede, că ar săvârși o greșală față de publicul cititor, dacă nu l-l-ar aduce la cunoștință «spre știre și orientare» cum s'ar zice într'un stil curial.

Dar comunicarea unor părți ale acestui *document* tipărit, care e totodată și un *document omenesc*, clovent vorbitor despre știință, bunătatea și noblețea autorului său, va fi mai ales instructivă și de mare interes pentru viitorii biografi ai d-lui Șuluțu, în ale cărui memorii și pseudomemorii nu vor putea găsi nici o urmă despre acest *document*.

Până acum, de câteori scria de Șuluțu eate un pretins studiu istoric în formă de «adaos» sau «răsunet» la cutare parte a «memoriilor» și «promemoriilor» D-sale, avea bunul obicei de a trimite produsele sale literare-istorice la redacțiile celor mai multe ziare și reviste române, cari nu lipsiau a se achita prompt de datoria lor, spre cînd adeseori în articole entuziaste și dilatabice cutare subțită broșură, în care «venerabilul» președinte nu uită să-și lașire, nu mai știm pentru a căta oarbă, meritele.

În anul acesta însă a tipărit dl Șuluțu la Krafit în Sibiu o broșură de 10 pagini, pe care, probabil din *hipermodestie*, nu s'a îndurat a o pune la dispoziție și publicului cititor din Ardeal, ci s'a mulțumit a o trimite numai membrilor Academiei Române din București «în strictă confidență».

Acastă broșură a d-lui Șuluțu e intitulată: «*Scriere comemorativă la Serbarea centenară a nașterii Mitropolitului baronul Șaguna*». Autorul ei cerecă să se răfulască mai întâi cu P. C. Sa vicarul Dr. Ilarion Pușcariu, care ar fi pus pe subsemnatul la cale, să citeze, în monografia istorică asupra mitropolitului Șaguna, și revista umoristică «*Cocoșul roșu*» ca *document* și *dovadă*. Fără nici o legătură cu această chestie, autorul spune mai departe, că «dl vicar batjocorise și mormântul lui Iancu într'o scrisoare trimisă inspectorului regesc de școale, pentru care faptă ziarul național l-au condamnat fără cruțare». E aproape de prisos a spune, că această

Atelier artistic pentru fotografii
E. DAJKOVITS,

ORADEA-MARE
palatul SAS.

Favor extraordinar începând cu azi.
6 buc. fotografii matte format cabinet 12 Cor.
6 buc. fotografii matte format vizit . . . 6 Cor.
Fotografii executate splendid pe pânză tot atât
Pentru fotografiile de nuntă, cadrul statuit.

Invinuire e lipsită de orice temelie, deoarece părintele Pușcariu, după cât se știe, n'a stat nici o dată în corespondență privată cu vre-un inspector regesc de școală, deci pentru scrișoarea, de care face amintire de Șulufu în broșura sa, nu se pot aduce învinuirii decât doar corporației, în numele căreia s'a redactat și trimis respectiva scrișoare. De altfel calitatea de bun Român a P. C. Sale, vicarulul Dr. II. Pușcariu nimenea nu va putea găsi motive s'o pună la îndoială. Și venerașunea, pe care P. C. Sa o poartă memoriei strălucite a eroului lăncu, de sigur nu e mai mică decât a altor buni Români, nici chiar decât a dlui Șulufu. Deși acesta pretinde a monopoliza toate cunoștințele istorice privitoare la viața lui lăncu, și crede că în subredia broșurică ce a scris despre marele erou, ar fi ridicat un monument literar vrednic de memoria lui lăncu. Subsemnatul își permite a crede, că biografia lui lăncu încă nu e scrisă, că ea își așteaptă autorul, care după îndelungate cercetări să o scrie fărâșos și temeinic, fără autoexhibiții hazii și fără a și publica fotografia proprie în cuprinsul ei, merit a preaslăvi pe erou, iar nu pe autor...

II.

Spre a se răzbuna pentru scena din *Cocoșul roșu*, citează și dl Șulufu o scenă hazlie din *Gura Satului*, spunând, că în aceea revistă Șaguna e prezentat călare pe un măgar, a cărui cap e portretul redactorului dela *Telegraful Român*; Șaguna îmblățește cu un biciul măgarul, iar un alt frate al diui vicar, cavalerul Pușcariu duce măgarul de căpăstru.

Foarte bine! Nici o supărare pentru această reușită caricatură, care ori cât de drastică și exagerată, nu e totuși în contradicție cu adevărul istoric. Pentru oricine cunoaște relațiile dintre Șaguna și redactorii *Telegrafului Român* sau partea de colaborație și îndrumare a cavalerului Pușcariu la acest ziar, caricatura aceasta nu poate să prezinte nimic respingător, ci numai o notă nostimă și, în esență adevărată.

Tot astfel stă cu lucrul și cu caricatura, citată în lucrarea mea, din *Cocoșul roșu*, nu ca document și dovadă, cum zice dl Șulufu, ci numai de dragul comparației reușite, care exprimă și concretizează adevărul unei situații istorice reale.

Iată de altfel întreg pasajul dificultat de dl Șulufu! Vorbind de acei istorici sau pseudoistorici, cari s-au dat toată silința să făurească din cazul cu Cătălina Varga o armă veninoasă împotriva lui Șaguna, până era în viață, și prilej de pongrire a memoriei lui, după moarte, am încheiat capitolul respectiv cu următoarele considerațiuni:

„Cât pentru strălucita memorie a lui Șaguna, ea n'a putut fi de loc știrbită prin niște încercări istorice, ale căror tendințe erau foarte transparente înaintea oricui, și a căror zădărnice o exprimase nimerit carica'ura publicată într-o revistă umoristică, înfățișând pe Șaguna ca un munte mare de stâncă, pe care 2 inși — contrari al lui — ceareă să l stărne. Dar fără succes. S'ar putea adauge la aceasă, imagine cuvintele, cari formau deviza ministrului francez Mazarin: »Jam frustra et murmure quante!«

Din acestat citat poate vedea oricine, că alci nu e invocată revista umoristică în chip de »document și dovadă«, ci numai ca o ilustrare a adevărului rezultat din argumentarea, care precedează această încheiere a unui capitol.

Tot cu acelaș drept ar fi putut să afirme dl Șulufu, că am citat și deviza ministrului Mazarin »ca document și dovadă«. De altfel azi totți cei ce se îndeletnicesc cu cercetări istorice, știu, că între numeroasele izvoare și mijloace auxiliare ale istoriei își reclamă și revistele umoristice locul lor, fiind de interes și expresia bizară și exagerată a unor note caracteristice pentru cultura epocă sau personalitate istorică.

Di Șulufu, care a scris numai memori, răsunete și adaosuri, în două locuri ale broșurii sale își ia aere de magistru vrând să mă învețe și pe mine, cum »se face istorie«. Regret, că în privința aceasta imi este imposibil a i recunoaște »venerabilului« Șulufu autoritatea de magistru și a primi vre-o învățătură dela dînsul.

Și anume iată pentru ce:

Di Șulufu nu e în clir nici cu succesiunea evenimentelor contimporane, la cari a asistat ca mar-

tor ocular. Aceasta ne-o dovedește cu prisosință următoarea afirmațiune dela pagina 6 a broșurii d-sale: »Prin decretul regesc din 1 Septembrie 1865 legile aduse de dieta din Sibiu în anul 1863 și sancționate de marele principe al Ardealului s'au pus »afară din vigoare« și s'a convocat dieta feudală la Cluj pe 19 Noembrie 1865. »Aceasta e o mare greșală. Căci în convocatorul dietei din Cluj (1 Sept. 1865) nici vorba nu este de legile aduse de dieta din Sibiu în anul 1863 și sancționate de monarh. Oricine își va lua osteneala să citească acest convocator în întregime (*Cartea de aur* vol. III. pag. 769—771) se va putea cu ușurintă convinge, că di Șulufu a afirmat un neadevăr. Din ceace rezultă, că di Șulufu nu cunoștea nici cuprinsul rescriptului împăratesc din 25 Decembrie 1865, prin care monarhul amână până la altă dispozițiune dieta din Cluj și permite deputaților ardeleni a lua și ei parte la dieta de înoronare din Pesta, asigurându l însă, că valoarea și puterea legilor emanate până acum într-o mică n'au să fie alterate» (*vezi G. Barițiu: Părți alese* vol. III. pag. 438 și *Cartea de aur* vol. III. 854).

Ceeace afirmă di Șulufu, că s'ar fi întâmplat la 1 Septembrie 1865, s'a petrecut aproape cu 2 ani mai târziu: la 20 Iunie 1867, când monarhul prin un rescript al său declară disolvată dieta ardeleană, iar prin al 2-lea rescript, datat din aceeași zi, »pune afară din vigoare« toate concluzele dietei din Sibiu. (*Vezi Barițiu o. c. III. 453—4 și Cartea de aur* III. pag. 856—7).

Acesta e adevărul.

Cazul ni-s'a părut destul de concludent. De aceea am stăruit asupra lui, ca să se știe, că un pretins istoric, care nu poate fixa nici evenimente atât de importante din timpul vieții sale, și a pierdut cu desăvârșire îndreptărea de a mai da altora lecții în materile de istoriografie.

Știința istorică a dlui Șulufu e prin aceasta suficient dovedită.

Restul broșurii nu ar mai merita nici o atențiune, dacă nu ne ar da unele indicii sigure pentru a cunoaște bunătaea și nobleța acestui »venerabil președinte al Asociațiunii«.

(Articol final urmează).

Alegerile congregaționale.

Alegerea din Agriș.

Primim următoarea întâmplinare:

Onorată Redacțiune!

În prețul nostru ziar *«Tribuna»* dela 25 Noembrie la rubrica Alegerile congregaționale, un alegător din cercul nostru Agriș Măderat, aruncă vina înfrângerii listei naționale asupra preoților din comuna Agriș. Subscriși pentru rehabilitarea cinstei noastre și orientarea publicului ne ținem de datorința a ne da răspunsul în următoarele: Adevărata cauza a căderii listei naționale a fost lipsa de organizație. — Din centru — cel puțin noi agrișenii n'am primit nici o invitațiune, că ce și cum să purcedem, și cari ar fi candidații naționali pentru cercul nostru.

Am înțeles însă că dl Groșoreanu, care a fost prezent la conferința clubului național, a luat asupra sa angajamentul că de alegerea din cercul nostru se va îngriji d-sa. — Di Groșoreanu însă n'a aflat de bine a confera cu noi planurile și intențiile d-sale. — Noi credem, că la un rezultat mulțumitor numai așa se putea ajunge, dacă d-sa se punea în conțelegere cu toți intelectuali din cerc, cari constituindu-se, mai ușor puteau afla — un modus vivendi — cum, și pentru cine să lucrăm. Constătura însă n'a avut loc. În ziua alegerii am convenit cu d-nii preoți Borlea din Măderat și Popescu din Măscă, dânsii deasemenea ne spuneau, că n'au cunoștința de nimic, și că prin urmare nu știu pentru cine au să voteze. Aceste împrejurări denotă o divizare și o lipsă totală de desorganizare.

Pe lângă astfel de împrejurări n'are să-i cuprindă mirarea pe domni dî centru și nici pe alții, că n'am ajuns la rezultatul așteptat. Atât noi, agrișenii, cât și celelalte comune aparținătoare cercului nostru, au lucrat de capul lor. — Solidaritatea gâșenilor trimbițată de alegătorul nostru a fost numai fictivă, căci biletele cele mai pistruițe le-au avut gâșenii.

Am văzut la gâșeni bilete tipărite cu candidații: Traian Terebenț, Petru Vancu, Mihuj și Călb. Aceste bilete până la alegere au trecut prin purgator, s'au metamorfozat, așa că din Terebenț s'a făcut Juon Tripan, din Vancu Mihuj etc. N'am înțeles și nu înțelegem nici azi pentru ce s'a făcut aceasta schimbare, pentru ce oamenii ce mai multă trecere, mai grei la cumpănă s'au schimbat cu alții mai ușori și de mai puțină valoare. Tot schimbări de aceste s'au putut vedea și la alegătorii celorlalte comune din cercul nostru. — Pentru dovedirea aserțiunei noastre e de ajuns să amintesc rezultatul alegerii, din care se constată, că lista noastră a întrunit 155 voturi. — Dacă după zisa alegătorului nostru au votat 85 pentru lista noastră — căci cei 10 indivizi fără vot n'au fost acceptați — restul de 70 voturi de cine s'au dat? Se înțelege de sine, că de gâșeni și de parțialitatea de muscari cari au ajuns la vot. Unde e deci dle alegător, solidaritatea? Răspunsul urmează de sine, că solidaritatea și buna înțelegerea a lipsit. Deci înfrângerea listei naționale nu se poate atribui nouă preoților din Agriș, ci în primul loc aceora cari au luat asupra lor rolul onorific de conducători.

Dacă conducătorii își făceau datoriile precum în trecut, așa de astădată, succesul era al nostru. Conducătorul cercului nostru însă nu și a împlinit datoria, s'a prea încrezut în puterile sale, sperând, că și fără concursul agrișenilor li va succeda a duce cauza națională la izbândă. Regretăm însă că de astădată s'a înșelat, făcând socoteala fără birtaș.

Increderea prea mare l-a îndemnat a nu ținea seamă de noi agrișenii, ne a ignorat fără să și aducă aminte, că sântem dezaproapele lui și că voturile nesocotite pot fi adeseori decizătoare. Întrebarea, că noi preoții din Agriș facem parte, ori nu, din partidul național, cade dela sine, deoarece de când sântem preoții ai comunei Agriș — aproape 16 ani — am fost membri aleși ai congregației și la această cinste ne a ridicat încrederea alegătorilor, a poporulul, pe care după puțină l'am reprezentat cu cinste. În totdeauna unde a cerut interesul poporului ne am prezentat, pe conducătorii noștri i-am ascultat și sfaturile lor cu dragoste le-am împlinit. Cu conștiința curată deci să zicem, că nici odată prin înșelă și purtarea noastră, n'am dat ază nimănui să poată țage la îndoială simțul nostru național. Împrejurarea că ne am ales la alegerea prezentă cu listă străină — ceace s'a întâmplat din motivele sus expuse — nu înseamnă, că ne am înrolat în tabăra străină, căci angajamente n'am luat asupra noastră, și prin urmare nimic nu l poate îndreptăți pe alegătorul nostru a ne contesta naționalismul. Am fost și vom fi și de aici înainte tot așa de buni naționaliști cum se crede alegătorul.

Apostrofările de oameni uități de sine, preoți ticăloși și precupeți — le respingem cu indignare și le calificăm de insulte murdare. Că ni'am exprimat — că nu väd nici o nedreptate — în faptul, că bărbații de încredere sau ales numai din comuna noastră Agrișeni, este adevărat, dar tot astfel s'ar fi exprimat și alegătorul nostru, dacă era în poziție mea, adecă neorientat în cauză cum am fost eu. Eu la locul de alegere din cauza afacerilor oficioase, nu m'am putut prezenta până târziu. Când am ajuns la casa comunală biroul era constituit, ba deja începuse și votarea, deci ca unul ce nu știam antecedentele, ce altă puteam să zic, decât, că nu väd nici o nedreptate. — O altă învinovățire ori acuză nedreaptă ce ni-se face ar fi, că am fi dus partizanii noștri la väd, — cum se exprimă alegătorul. — Aceasta afirmațiune a sa este o minciună. Să știe alegătorul nostru, că n'am reflectat și nu vom reflecta niciodată la cinstea câștigată prin promisiuni deșerte ori bături,

Agriș, la 28/XI 1910. Romul Motorca, Gheorghiu Papp preoți.

Sași și Români.

În legătură cu alegerile din comitatul Sibului, dl Dr. Lucian Borlea, avocat, secretarul clubului român comitatens, publică următoarea scrișoare, care ne arată din nou »dragostea frățescă« ce ni o păstrează Sașii — după ce împăcarea cu Ungurii a eşuat...

Onorată Redacțiune, în legătură cu alegerile municipale, comunic și rog, să luați notă în ziarul D-Voastră: că comitetul central comitatens împuternicise comitetul cercual din Noerich, să intre în tratative cu Sași de acolo, ca să fie aleși și Români, după cum s'a mai întâmplat aceasta până acum șase ani. A designat din partea sa, ori a recomandat pe dnii: Nicolae Petra Petrescu director de bancă în Fofeldea, Ioan Petrișor paroh gr. or. în Alțina, Dr. Enea Andreea adv. în Noerich, și Dr. Ioan Fruma adv. în Sibiu pentru a fi candidați ai Românilor.

Comitetul nostru cercual a început tratativele, dar a primit răspunsul, că Sași nu vor alege Români, iar dacă vreodată Românil vor ajunge la putere, să facă ce știu. Sibiu, 26 Noemvre n. 1910. Cu stimă: Dr. Borcia.

O reprezentație teatrală în Blaj.

— 27 Nov. n.

Seara de ieri a fost pentru noi o plăcută surpriză. Un grup de diletanți a jucat piesa «Prostul» (L. Fulda) cu un succes deplin.

Comedia aceasta e ținută pe un fond foarte moralizator și serios. E ahtierea și goana după parale, acest centru fatal, în jurul căruia se învîrte viața modernă cu toată falșitatea și lăcomia ei. Prin un testament ciudat o mare moștenire revine «celui mai prost» dintre rude, ascunzînd decedatul sub acest și-reflic dragostea ce o avea pentru această rudă a lui, care singură nu-l lîngușise în viață și nu-i ceruse niciodată parale. Moștenitorii, ca să pună mîna pe parale se întrec să ia asupra-și, care mai de care acest, epitet. Icusita doamnă Schirmer (d-șoara Irina Nistor) nu se sfieste să spună că fîca ei Lisbeth (d-ra Camile Pop) era în clasă totdeauna a doua din coadă; celelalte rude Kort Wilibald și Gerhard (dd. Nic. F. Negruțiu, Stefan Pop și M. Șerban) se întrec și ei să arate că nu sînt chiar de o deșteptăciune mai aleasă, singur Iustus (dl Traian Denghel) nu rîvnește la acest titlu puțin măgulitor. Moștenirea îi revine cu toate aceste, lui.

El este de acum centrul de atenție al rudelor. Mătușa îl poartă la el, îi face chiar abuzii la dragostea, ce o nutria pentru el, Lisbeth, iar cei trei vînători de moștenire nu-l mai slăbesc din dragoste, pînă cînd acesta renunță la moștenire în favorul lor. Soarta se schimbă de-acum. Iustus reintră la postul lui de compatibil, de unde încurînd e dat afară chiar de vărul său, pe care îl ajutorase cu atîtea parale. Indură lipsuri și e pe drumul de-a cădea, cînd își ia inima în dinți și vine să ceară ajutor dela neamurile cari se îmbogățiseră de pe urma lui.

E primit rece și internat într'un sanatoriu, ca să scape de el pentru totdeauna.

Cum apetitul vine mîncînd, rudele lui își frîngeau acum gîtul după o americană bogată și frumoasă Doris (d-ș. Roza Căpușan), care venise în Europa în tovărășia prietenei sale Lucy (Valeria Pop). Aceasta însă cunoscîndu-i cine sînt, îi primește ironică, rîzîndu-le în față. În goana aceasta după zestre, inteligenta americană se amuza foarte mult cu prietena ei, oprîndu-și privirea asupra lui Iustus, pe care singur îl vedea cîstît și neahtiat după milioanele ei. Il vede în sanatorul drului Thilenius, (d. G. Borșan), și după obiceiul franc al americancelor, îi spune în cîteva cuvinte că l-a îndrăgit și că vrea să-l ia de soț.

Firul acțiunii e întredăsat de scene hazlii, cari au stîrnit mult rîs și au fost întovărășite de aplauze sgomotoase.

Diletanții s'au achitat cu multă dibăcie de rolurile lor încît e greu să spui, că cine anume a jucat mai bine.

Foarte naturală a fost d-șoara Irina Nistor în interpretarea rolului, trecînd peste limita diletantismului și atingînd pe aceea a artei. A redat cu o precizie — surprinzătoare la vîrsta d-sale — toată gama de șiretlicuri: drăguță cînd era vorbă să lîngușască pe cineva și implacabilă, cînd nu isbutea cu șiretlicul. Mai ales a fost perfectă în rolul de soacră, unde a stîrnit mult haz și a fost aplaudată sgomotos. Domnișoara Camile Pop, cu dragostea ei copilărească

pentru Wilibald, a fost o apariție foarte simpatică. La un gest al energice sale mame, dragostea aceasta e aproape să se năruie, încercînd să se împace cu gîndul de a-l lua de soț pe Iustus cel bogat acum. A redat cu multă fineță ezitarea aceasta, neîndemînarea de a făfări o dragoste, pe care nu o avea. Aceeaș notă de gingășie o întovărășește și în Căsineta cu dragostea dîmii.

Domnișoara Roza Căpușan a reprezentat cu multă eleganță tipul femeii din America. În mișcările sigure, în ironia cu care sfida pe vînătorii de zestre, în dragostea ei caldă pentru singurul caracter de bărbat cîstît din cei ce o înconjurau, în mlădierile intonației am remarcat multă noblețe și ne-a întărit și mai mult convingerea ce o aveam despre talentul dramatic al d-sale, din prestațiuni anterioare.

Aceiaș lucru îl putem spune depre prietena d-sale d-șoara Valeria Pop; aceeaș eleganță în mișcări, aceeaș efidare pentru lumea vînătorilor de zestre, acelaș aer de superioritate mîndră, pentru bietul Kurt, care îi îndruga la declarații în credința că are a face aface cu însaș Doris.

Domnișoara Turica Negruțiu, în un rol mai scurt, s'a remarcat prin drăgălășie.

Mai adaugăm toaletele elegante, cari ne surprindeau de cîte ori se ridica cortina.

Rolurile domnilor sînt ceva mai ingrate. Domnii Simion Gogan și George Borșan au jucat foarte natural rolurile lor serioase, cel dîmii ca judecător; cel de al doilea ca medic. Rolul de forță a fost al dlui Traian Denghel, care s'a dovedit un excelent interpret dramatic. În marinimia lui largă, inconștient de valoarea ce o avea, era foarte îndestulit cu toată lumea și a interpretat cu multă destoinicie mirarea ce l-a cuprins, cînd milionara americană, îi declară dragoste, recunoscînd comoara lui sufletească, de care lumea își bătuse jos. A fost un simbol viu al acelor suflete alese, cari sînt desconsiderate chiar pentru rara lor noblețe.

Domnii M. Șerban, N. F. Negruțiu și St. Pop au fost viu aplaudați în rolurile lor caraghioase interpretate foarte exact. Aceeaș alergare după zestre, aceleaș fiascuri, aceleaș boclucuri, în toată acțiunea lor de oameni de geniu ce nu reușesc...

Sînt și în viață destule tipuri de acest gen!

Ne-am depărtat mulțumii sufletește dela această reprezentație, cu convingerea că o să mai avem prilejul plăcut de-a vedea astfel de reprezentații reușite cît mai des.

Se apropie marile serbări culturale din vara viitoare și Blajul va trebui să se prezinte cu demnitate în fața lumii romînești, ce se va aduna din toate colțurile romînistului.

Privitor.

Scrisoare din Șimleu.

— Străduinți culturale. —

Zilele trecute am avut un oaspe plăcut. Dl Aurel Bănuț directorul artistic al «Soc. pentru fond de teatru român» ne a făcut surprinderea de-a veni și între noi.

Dl A. Bănuț, care încă acum 2 ani cu ocazia-ne serbărilor adunării generale a «Astrei» și-a câștigat simpatia Șimleuanilor și în general al sălăgenilor, — a fost îmbrățișat cu multă căldură de societatea românească și a stat între noi trei zile.

Comitetul filial teatral din Șimleu, chiar în ziua sosirii d-sale s'a întrunit și prin președintele Dr. C. Meseșan i-a dat un raport amănunțit despre activitatea filialei dela data înființării (anul 1908 Noemvrie 11), până în ziua de azi. Filiala din Șimleu are până acuma 45 membrii și dă anual 2 reprezentații. Numărul membrilor probabil încă în anul acesta se va urca la dublu.

În ce privește rezultatele realizate până acum de filiala din Șimleu, dl Bănuț s'a arătat mulțumit.

A doua zi aproape întregă societate românească s'a adunat în sala «Casinei Române», unde

dl A. Bănuț și-a citit instructiva conferință despre teatru. Conferința d-sale, despre care s'au spus deja aprecieri elogioase de oameni competenți, a fost ascultată cu viu interes și aplaudată frenetic.

La urmă ne-a mai citit unele pasaje din discursul pe care dl I. Mihu președintele «societății teatrale» l-a rostit în Reghin, rezumînd în cîteva cuvinte și planul de muncă al „Societății”, conform căreia în 5—6 ani vom avea mult dorita trupă teatrală ambulantă.

Să înțelege, că dela inteligența romînă și felul cum își va împlini datorințele atîrnă ca visul acesta să se realizeze în timp și mai scurt. Pîda o avem, ni-o dă dl Bănuț, vorba, ca să o urmăm cu toții, fiecare în cercul său de activitate, și cu forțele de cari dispune.

În sîrșit dl Andrei Cosma, dir. Silvaniei, în cuvinte călduroase îi mulțumește d-lui Bănuț în numele ascultătorilor pentru distrația instructivă, care ni-a procurat-o prin conferința d-sale și pentru zelul neobosit, cu care se năzuiește a ne apropia de întruparea idealului, nostru comun, teatrul național.

De aici întregă societate dame și domni, ne-am adunat la hotel la cină comună, unde în onoarea d-lui Bănuț s'a făcut un chef pînă după miezul nopții.

A treia zi dl Bănuț și-a continuat drumul de apostol cultural, luînd direcția spre Carei. Rp.

Din străinătate.

Demisia guvernului turcesc. Marele vizir Hakki pașa a prezentat sultanului demisia întregului cabinet. Cauza demisiei sînt atacurile ce le-au îndreptat tinerii Turci împotriva guvernului în ședința comitetului tinerilor Turci, unde marele vizir și-a citit expozeul. A fost atacat mai ales ministrul ministrul de instrucție. Cu alcătuirea noului cabinet a fost însărcinat Tevfik pașa, ambasadorul Turciei la Londra.

În expozeu, fostul ministru președinte făcuse cîteva declarații importante: cu privire la politica externă: Turcia nu înclină în spre nici o grupare de alianțe, ci va urma o politică pacifică întredînd bune relațiuni cu toate grupările. *Relațiunile Turciei cu România și Serbia sînt prietenești, interesele reciproce fiind comune. Svonurile despre o convențiune turco-română sînt false. O atare convențiune ar fi inutilă de vreme ce atît Turcia cît și România sînt interesate la menținerea statului quo.*

Legăturile cu Bulgaria sînt bune, consolidarea acestor raporturi e dorită de bărbății de stat bulgari. Raporturile cu Grecia nu sînt atît de bune pe cît ar fi de dorit; depinde de Grecia ca ele să devină mai amicale. Intrucât privește Creta, Poarta n'are de tratat nimic cu Grecia, deoarece această chestiune este de resortul puterilor protectoare ale insulei.

Gulere
și
Manșete.

Numai calitate bună.
Marca lanț.

SUC. EMMER FERENCZ
Weismayr Ferencz
Timișoara, centru, strada Hunyadi

INFORMAȚIUNI.

A R A D, 29 Noemvrie n. 1910.

— **Inaltă distincție.** P. S. Sa Episcopul diecezei Caransebeșului Dr. E. Miron Cristea a fost numit membru onorabil al «Societății istorice române» din București, întemeiată de mai mulți învățați români în frunte cu răposatul Grigorie G. Tocilescu.

— **Un ministru englez atacat în tren.** Din Londra se anunță: Ministrul Churchill, înlocându-se ieri seară de la mătengul ținut la Bradford, a fost atacat în tren cu cravașa, de un aderent al dreptului de sufragiu al femeilor. Doi detectivi, cari însoțeau pe ministru, au parat loviturile, arstându pe agresor după o luptă serioasă. — La sosirea ministrului la gara din Londra, trei femei au încercat să sară asupra lui; însă au fost impledecate de un polițist.

— **Daomna Steinheil.** Faimoasa eroină a procesului criminal, ale cărui valuri agitaseră lumea întreagă s'a întors iarăși la Paris. Se știe că d-na Steinheil după ce a fost achitată de curtea cu juri de sub acuza de a-și fi asasinat bărbatul a plecat la Londra, unde a fost angajată de niște impresari. Se vede însă că dorul de țară n'a părut-o și nădăjduind că feroasa crimă a fost dată uitării s'a întors iar acasă și și-a închiriat o locuință în foburgul Asnières.

— **Un atentat zădărnicit.** Din Atena vine știrea unui atentat ce se pregătea contra ministrului președinte Venizelos, pe drumul dela Tricala la Volo. Trenul care ducea pe Venizelos trecea peste un pod și mecanicul a observat de departe că la intrare era așezat un puternic drug de fier de-a curmeziișul liniei. Prevezând primejdia a dat locomotivei viteză contrară și trenul s'a oprit în loc, pe urmă au îndepărtat drugul de pe linie. Contra atentatorilor s'a făcut cercetare minuțioasă, dar până acum n'au reușit să le dea de urmă.

— **Promoție.** Din Cernăți ni-se anunță că talentatul tână Ioan Broșu, de origine din Dîrștele Brașovului, a trecut cu deplin succes rigorosul al II-lea teologic și ieri a fost promovat doctor în teologie.

Felicitările noastre.

— **Greșală de tipar.** În partea a doua a articolului »Se face lumină« Nr. 244 s'a cules din greșală în col. II rândul 15 de jos în sus »și ca bărbați se vor ținea de problemele frumoase ale culturii« în loc de »și ca bărbați se vor ținea de parte de problemele frumoase ale culturii«.

— **Artistul Rodin și Academia franceză.** Se știe că sculptorul Rodin e cel mai înversunat dușman al curentului academist în artă. Și cu toate acestea cu prilejul aniversării de șaptezeci de ani care a avut loc acum vr'o trei săptămâni, se lansase știrea că Academia de arte frumoase a hotărât să-l aleagă membru al ei. Bine înțeles svomurile aceste au intrat pe bătrânul artist și s'a grăbit să le desmințească, declarând mai multor ziaristi că nu ține la această »distincție« — »Mă lipsesc — zice Rodin — de fericirea de a fi colegul acelora cari nu văd natura cu ochii proprii. Acești nenorociți vrednici de compătimit, în halul lor n'au nici id-ele de ritmul sublim al naturii. În academie ar trebui să încep lupta de fiecare ședință; acum imi sânt eu singur academie, și toți artiștii vrednici să se adreseze la mine, căc eu voi rămânea veșnicul rival al Academiei franceze.«

— **Alegere de învățător.** Duminică, în 7:20 Noemvrie a avut loc alegerea de învățător în frunțașă comună Bătania, pprezbiteratul Aradului. Dinire cei 5 recurenți, Mihai Nicoară din Tornea a întrunit 74 voturi, iar Gheorghe Precupaș din

Dieci 57 voturi. Ceialalți recurenți nu au primit nici un vot. A fost declarat ales M. Nicoară.

— **O piesă antisindicalistă.** Drama »La Barricade« a lui Paul Bourget, cu tendințele ei antisindicaliste a trezit o adevărată școală și după cât se anunță din Paris teatrul Grande Guignol a reprezentat o nouă piesă antisindicalistă îndreptată de dreptul contra lui Pataud, care e șeful muncitorilor dela uzinele electrice și fabricile de gaz. Acest Pataud dăduse mult de lucru parisienilor pe vremea mișcărilor socialiste și se știe că a întreprins un turneu de conferințe prin Franța, pentru a contrabalansa spiritul pornit de piesa lui Bourget.

Noua piesă poartă titlul de »La sabotage« și se petrece în casa unui muncitor, a cărui copil e bolnav de difterie și medicul se pregătește să i facă o operație. Muncitorul e angajat la o fabrică de electricitate și câteva ore mai înainte la parte ia o întrunire sindicalistă unde într-o vorbire incendiară agită pentru grevă. În urma vehemenței lui greva se și proclamă și sfârșitul e că se ștâng toate becurile electrice pe când medicul operează, iar acesta ne mai putând urma pe întuneric, băiatul moare fără ajutor.

— **Prelegerea d-lui V. C. Osvadă în Murăș-Ludoșul.** Ni se scrie: Dl. V. C. Osvadă și-a ținut azi în 25 l. c. în școala greco-catolică din loc prelegerea economică despre tovarășii anunțată în »Tovărășia« și »Tribuna«.

A fost ascultat de un public mare. Țărani din loc au asistat în număr complet; din jur însă foarte puțini. Au luat parte intelectualii din loc și câțiva din jur.

Domnul Osvadă a vorbit foarte frumos și la înțelesul țaranului despre foloasele tovarășilor în general și în special despre asigurarea vitelor, aducând exemple potrivite din viața poporului.

Poporul adunat l-a ascultat cu o încordată atențiune. De pe fețele lor se putea citi bucuria precum și interesul față de astfel de tovarășii.

Dl Osvadă după ce și-a sfârșit prea interesanta sa prelegere, a fost viu aplaudat.

P. O. D. Nicolae Solomon, protopop, în numele publicului adunat, în termeni foarte călduroși mulțumește dlui prelegător pentru sfaturile cele frumoase și munca ce-o depune în interesul înaintării economice a țaranului român.

Factorii conducători ai acestui orașel și jur vor face totul pentru înființarea deocamdată a unui despărțământ aparținător Reuniunii pentru asigurarea vitelor din Orăștie.

Și pe această cale aducem mulțumită d-lui V. C. Osvadă pentru interesul ce-l arată pentru ridicarea economică a țaranului român.

M.

— **Un incendiu urlaș.** Din Berlin se telegrafiază că de ieri arde fabrica de benzină a firmei Bocksdorf Rummelsburg. Focul s'a lscat dela un vapor care pompa benzina dintr'un rezeroar care conținea un milion de litri de lichid. Dela rezervoarul acesta au luat foc încă șase și ard deja de două zile peste 7000.000 litri de benzină. Pompierii stau neputincioși în fața incendiului și primejdia amenință să ia extenții îngrijitoare, căci în apropiere e o fabrică de petrol și una de chereștea. Pagubele se urcă la mai multe milioane de mărci.

— **Poșta pe mares nordică.** Intre insulele Hebride cari aparțin Scoției e și insula Kilda în jurul căreia pe vremi de iarnă torențele sânt așa de puternice, încât nici o corabie nu poate să se apropie de stâncile fiordurilor ei, deaceia iarna insula nu are nici o legătură poștală cu lumea din afară. Direcțiunea poștei din insulă însă pentru a restabili legătura cu țările celalalte s'a apucat și scrisorile ce trebuie să iasă din insulă le leagă în pachetele înfășurate în pânză impermeabilă și le leagă în lăzi pe cari le încredințează curentelor marii. Bine înțeles că serviciul ajunge foarte întârziat la destinație, dar totuși ajung, căci dinspre miazăzi sânt prinse de pescari și aceștia le predau celui mai apropiat oficiu poștal. De regulă din șase lăzi de scrisori două se pierd, dar oricum totuși înseamnă mai mult ca atunci când ar fi isolați vreme de șase luni.

— **Invie Tolstoi.** Invățăturile pustnicului dela Poiana încep să-și aibă rodul, de când cu moarrea lui autoritățile rucești sânt gata în toată clipa pentru a sufoca o eventuală revoltă a populației ce amenință să izbucnească din clipă în clipă. Măsurile teroriste luate de autorități servesc însă mai mult pentru înrăirea situației decât liniștirea ei. Poliția a pornit adevărată goană în cartierele studentești și în excesul de zel a călcat și localurile cluburilor și a societăților. Dăminea trecută au arestat peste cinci sute de oameni. După cât se anunță în Moscova aci au avut loc ciocniri sângeroase. Studenții manifestau pentru ștergerea pedepsei cu moarte, iar pentru liniștirea lor a fost trimisă o trupă de călărași și cazaci, cari împreună cu agenții călări i-au împrăștiat.

Lunia trecută poliția a călcat pe mai mulți studenți și studente în locuință, perchezitionându le lucrurile. Au confiscat toate operele și broșurile volante ale lui Tostoi, iar la cari le-au găsit au fost arestați. O studentă care s'a opus de a fi arestată a fost bătută până la sânge de sbirii stăpânirii.

— **Un fratricid uman.** Luui s'a petraciat la curtea cu juri din Petersburg procesul pentru omor al studentului universitar din Moskova; Teodor Cisarikov. Actul de acuză descrie crima zicând că Cesarikov s'a urcat în trenul accelerat ajutând și pe un băiat cu apariția de copil bolnav. Acesta era fratele său Sergiuo. Puțin înainte de Moskova personalul trenului au auzit o detonătură de pușcă și întrând în cabina lui Cesarikov au găsit pe fratele său cu tâmpla găurită de un glonte, iar Teodor cu ochii plini de lacrimi ținea încă revolverul fumegând în mână. Când a ajuns la Moscova Cesarikov a fost arestat și dus la Petersburg fiind de origine de aici. În cursul peractării studentul a descris într'un mod foarte mișcător întâmplarea spunând că mai mulți membri ai familiei au murit împreună cu tatăl lor de artera scleroza și feroasele urmări ale atavismului începuseră să se arate și pe Sergiuo. Acesta nemai putând răbda îngrozitoarele chinuri l'a rugat să-l scape de necurmatele suferințe, și el mișcat de tragedia întregii familii n'a mai avut curajul să vadă și pe acesta cum se sfârșește nebun și l-a împușcat Curtea cu juri după ascultarea martorilor cari au fasonat în favoarea acuzatului — a achitat pe fratricidul Teodor Cisarikov.

Albert Dobó,

giuvargiu, Kolozsvár, Mátyás király-tér 15.

(Telefon 842). Fost prăvălia Husznik. (Telefon 842).

Prefăcând și asortând de nou magazinul de clasornice și giuvaricale
al lui ► Husznik János ◀ il continui eu.

Mare deposit de clasornice și giuvaere și articole de argint veritabil și de China. Mare atelier de reparaturi. Ochelari se pregătesc

după comandă medicală.

— »Balul costumat din Arad«. In editura librăriei »Tribuna« a apărut o serie de 6 cărți poștale ilustrate, în culori, reprezentând costume și grupuri dela balul costumat din primăvara aceasta. Bucata se vinde cu 24 fileri, seria de 6 bucăți 1 cor. 20 fil. + porto poștal 10 fil., recom. 35—45 fil.

Comercianților și vânzătorilor 50 bucăți cu 9 cor., 100 bucăți cu 16 cor. plus porto.

Venitul curat se va adăuga la fondul »Reuniunii femeilor române din Arad« pentru zidirea unei școli de fete.

x Birou de informație în Budapesta. Atragem atențiunea publicului cetitor asupra inseratului cu titlul de sus din numerii noștri de Duminecă.

x Când cumpărați ochelari, a dresați-vă la magazine cari au în vedere nu numai interesul bănesc, ci vă spun sincer dacă e lipsă și de consultație medicală. Pentru ținerea strictă a acestui principiu și pentru serviciul conștiințios, recomandăm prăvălia de articole optice Seelenfreund din Kluj-Kolozsvár piața Jókai 2. unde găsiți termometre, grade, binocle, ochiari, barometre de prima calitate. Repaturile se fac cu pricepere și grabnic.

Dentist român în Arad.
VIRGIL MUNTEAN
 Szabadság-tér Nr. 3. Lângă farm. Rozsnyay.

Dinți artificiali în cauciuc dela 4 cor. în sus. Coroane de dinți în aur 24 cor. Dinți cu șurub în aur și platină 20 cor. Poduri în aur și aluminiu, cari nu se pot scoate din gură, în preț cât se poate de moderat și în rate lunare. — — — Garanță până la 10 ani. Reparaturile la pieze făcute de mine se efectuează gratis. Celor din provincie se efectuează lucrările în aceeași zi.

ECONOMIE.

Plaja grânelor din Aradul-Nou

28 Nov. 1910.

S'a vândut azi		
grâu 1500 mm.	10 20—	10 50
orzo 1500 mm.	—	7—
orzo 1200 mm.	7 30—	7 40
secară 1500 mm.	6 60—	6 70
pânușol 600 mm.	4 50—	4 60

Prețurile sunt socotite în coroane și după 50 de chilogramme.

BIBLIOGRAFII.

A apărut:

Doctorul de casă
sau

Dicționarul sănătății

de Doctorul Vasile Bianu. Impodobit cu 315 chipuri. Prețul 14 Cor. + porto și mandat poștal 80 fil. Se poate căpăta la Librăria Tribunei în Arad

La Librăria Tribunei se află de vânzare + 10—20—30 fileri porto, de curînd apărute următoarele cărți:

G. Dobrogeanu Gherea:

NEOIOMBĂGIA.

Studiu economico-sociologic al problemei noastre agrare. à 350 Cor.

Dr. Eraclie Sterian:

Educația Sexelor.

Ediția III-a. à 150.

Maxim Gorki:

Mama. Roman.

à 250 Cor.

Biblioteca populară Socec No 101—103. Edgar Allan Poe: *Nuvele extraordinare.* Traducere de Barbu Constantinescu. à 80 fileri.

N. Iorga:

Viața femeilor în trecutul românesc. à 175 cor.

Andrè Chénier:

Oaristys. Bucolică după Teocrit. à 15 fil.

Scăderea populației creștine și înmulțirea jidanilor în orașele României. Cause și remedii. Trei prelegeri ținute la Vălenii de Munte. — Cu o prefață de A. C. Cuza, profesor. à 60 fileri.

Preotul Gr. G. Petrov:

Nu din partea aceea, sau datorie de episcop. Poveste. à 50 fil.

Stavrinos:

Povestea lui Mihai Vodă Viteazul. à 15 fileri.

N. Iorga:

Balada populară românească.

Originea și ciclurile ei. à 20 fil.

I. Corbu, Ad Astra!

Astronomie populară în icoane.

Cu mai multe ilustrațiuni în text.

(200 coroane intrate din vânzarea acestor cărți sunt menite victimelor anului 1910.)

Prețul 2 cor. + 20 fil porto.

Cereți catalogul de cărți gratuit.

Pentru limbă. Câteva spicuri din dicționarul greșelilor noastre de limbă de Axente Banciu profesor à 30 fil. plus 5 fil porto.

Biblioteca Lumina à 30 fileri.

1. Emil Gârleanu, Trei vedenii.
  2. H. Balzac, Călăul. Trad. de A. Mândru.
  3. Ion Agârbiceanu. Prăpastia.
  4. Paul Heyse. Prizonierii. Trad. de Franzescu.
  5. N. N. Beldiceanu, Un singuratic.
  6. Alfred de Musset, Mimi Pinson. Traducere de Aurel Sterescu.
  7. Carmen Sylva. Prințul Codrului. Traducere.
- Biblioteca Nouă à 75 fileri.**
Emile Zola. Jean Gourdan.

Album în amintirea canonicului Augustin Bunea. Edat de clericul din seminarul Bunevestiri à 7 cor. + 30 fil porto.

Culegere de diferite cântece cuprinzând: hore, doine, sârbe, cântece de petrecere, marșuri, serenade, cântece populare și diverse. Intocmită de Ioan I. Clurcu à 70 fil.

Petru Popa paroh, Istoria biblice din Testamentul Vechiu și nou. Pentru cl. III și IV cu 20 ilustrațiuni. 45 fil.

Aprobată din partea Ministrului de culte și inst. Aprobată de Ven. Consistor gr. oz. român.

N. Iorga Istoria literaturii românești vol. I 5—
N. Iorga » » » » » vol. II 5—
N. Iorga: Les dernières elections en Hongrie et les Roumains. (Iuin 1910) 20 fil.

I. Russu-Sirianu: La Roma, schiță din călătorie . . . . . 2—
La fiecare carte rugăm a se mai adăuga 5—10—30—20 fileri pentru porto. poștal.
In edițiura N. Clurcu au apărut următoarele cărți:

Conan Doyle. Din aventurile lui Sherlock Holmes.

Catehismul familiei Musgrave — 20
Un post ciudat — 20
Societatea celor cu părul roșu — 20
Acea care l-a învins pe Sherlock Holmes — 20
Omorul din Valea Boscombe — 20

N. Rădulescu-Niger. A'egătorul liber. Monolog și alte 13 monologe. — 50

Rococo. Comedie într'un act de Gyp — 30

Fabiu Sânjoanu. »Ana Consânzeana«. Piesă teatrală populară în versuri. Intocmită în 3 acte — 30

N. Rădulescu-Niger. Mintea și Norocul. Peces și alte 12 povești populare — 40

Toate cărțile anunțate aici se găsesc de vânzare la Librăria »Tribuna«.

Au apărut:

Dicționarul Român-Maghiar
prețul 6 coroane și

Dicționarul Maghiar-Român
de Ioan Gheție, prof. gimn.

prețul 10 coroane + portul poștal.

Se poate procura la autorul Ioan Gheție, profesor gimnazial în Năsăud (Naszód).

Poșta Redacției.

A. B. Studiul despre preparatul profesorilor Ehrlich a apărut în editura Institutului »Samit« din Craiova. Prețul nu e indicat. E un volum 112 pagini.

Redactor responsabil: Iuliu Olurgiu.

»Tribuna« Institut tipografic, Nichin și col.

: Cancelaria avocatului:

D. DIONISIE MOLDOVAN

SIBIU, Piața-mare Nr. 11.

Pe baza studiilor făcute în Statele-Unite și America de Nord preia și rezolvarea afacerilor cari stau în oareș-care legătură cu Statul Unite, în general cu străinătatea.

Dentist în Cluj.

NAGY JENŐ

specialist pentru dinți artificiali fără pod în CLUJ-KOLOZSVÁR.

(La capătul străzii Jókai, în casa proprie.)

Pune dinți și cu plăire în rate pelângă garanță de 10 ani

Dentist în Cluj.

Credit pe ipotecă, pe cambiu

și pentru officianți

mijlocaște

Herzog Sándor

A R A D,

str. Weitzer János 15.

Telefon nr. 376.

Avis!

Se aduce la cunoștința tuturor, cari au subscris acții la contemplata societate pe acții »DOINA« din Beiuș, că adunarea constituantă cu ordinea de zi, fixată în §-ul 154 al articolului de lege XXXVII din 1875 am depișto pe 11 Decembrie st. n. 1910 a. m. la 11 ore în localitatea institutului de credit »Drăganul« din Beiuș.

În interesul constituirii sunt rugați toți acționarii, că după putință în persoană, ori prin plenipotențiat să se prezinte la aceasta adunare.

Avis separat s'a trimis la adresa fiește-căruia acționar.

Beiuș, la 20 Noemvrie st. n. 1910.

Fondatorii.

AVIZ!

O domnișoară română orfană, bine educată cu moral esemplară și esterior simpatic, caută aplicațiune lângă o doamnă în etate ca damă de coververzație sau asemenea ocupațiune. Poșede în grai și scris limba română și maghiară, știe coasă, croi și lucrul de mână. Condițiuni modeste. Informațiuni se dau pe calea administrațiunei acestui ziar.

Societatea pe acții

Holandeză

pentru asigurarea vieții.

(Algemeene Maatschappij van Levensverzekering en Lijfrenten)
Amsterdam.

Direcțiunea pentru Ungaria:

Budapest, Hollandi-udvar,
(palatul propriu, Piața Kálvin, Strada
Baross și Calea Üllői-ut.)

La finea anului 1909 au fost sumele asigurate

peste 358 milioane Cor.

Suma totală rezervei premiilor 107 mill.
216.324.96 Cor. A plătit asigurațiilor până
în prezent 96 mill. 370.016.33 Cor.

Premiile cele mai ieftine.

Prospecte sau alte deslușiri dau cu plăcere Direcțiunea pentru Ungaria în Budapesta și reprezentanții societății din țara întreagă precum și

Dirigența pentru Ardeal:

Fritz Prediger jun. Brașov, Str. Neagră 14,
și Agentura pentru Sebeșul-săsesc (Szászsebes) și jur:

Ivan Pavel și Heinrich Schunn, învățători.

De vânzare sau de arîndat

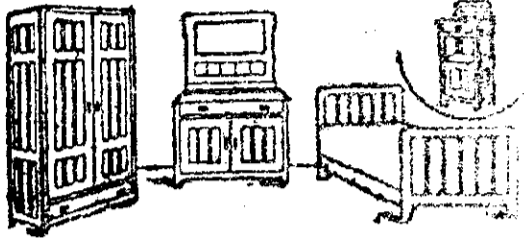
dela 1 Ianuarie 1911 este fosta proprietate a defunctului avocat I. Popa de 7 Jug. catast. situată lângă parcul orașului Medias, formând un trup, compus din vie, grădină de pomi fructiferi, parc și pădure cu villă, 4 camere, bucătărie, grajd, șopron, pivniță etc. A se adresa D-lui Victor Roman Strada Romană 187, București.

ANUNȚ.

Un tânăr român, notar diplomat, caută un post stabil la vre-un institut românesc. Adresa la administrația ziarului »Tribuna« din Arad.

PÁLSÁNDOR

țmplar pentru edificii și mobile
Nagyvárad, Uri-utca 49 (Hármos).

Pregătește ori-ce lucrări din acest ramăta nol cât și reparaturi; lucrări pentru clădiri, aranjamente complete pentru școli, biserici, locuințe, biurouri etc. din material bun și uscat după model sau din combinație proprie. și Prețuri convenabile, servicii coulant se garant.

Peste sărat de tot soiul:

din Magazinele Băncii de credit din Brașov trimite cu posta sau calea ferată, cu prețurile cele mai ieftine, primind arvună, sau cu rambursă: **Josef Hufmann, Brașov.**

Carurile de nuntă cele mai potrivite!

foarte mare asortiment de sticle, porțelană, maiolică, alpaca de Berndorf, articli de argint Alpaca lempe, tacămuri de masă patentate, sticlării pentru o elieri, păhare pentru bere și vin, în cadrul-rea de icoane. Arzătoarea Wolfram cu 70% economisire

Comandele din provincie se execută prompt și conștiințios

HECKER și KLUDSZKY

urmașii lui Kaufmann Jakob
prăvălie de sticlării și porțelană
Lugoș, Str. Széchenyi 11.
(Vis-à-vis de fotografatul Naschitz.)
Telefon Interurban No 224.

Premiat la Paris în anul 1908 cu diplomă de croitor.

Fanta István croitor de haine bărbătești în Cluj—Kolozsvár, Szentegyház-u. No 1.

Își recomandă

atelierul de croitorie pentru bărbați

corespunzător cerințelor moderne de azi, unde se vând cele mai moderne materii de haine din țară, scoțiene și engleze. Pregătește cu prețuri ieftine parăesii, paltoane ușoare și de iarnă, precum și cojoace (bonzi) pentru oraș, ș. a.

Prima băcănie : din Oradea-Mare. :

Mihai Petroviciu

= ș'a transmutat =

prăvălia de coloniale

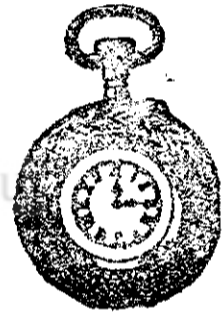
și delicatese

în edificiul „Bazár“

strada principală (Rákoczi-ut No 2) lângă prăvălia lui Huzella M.

ȘLEPÁK A.

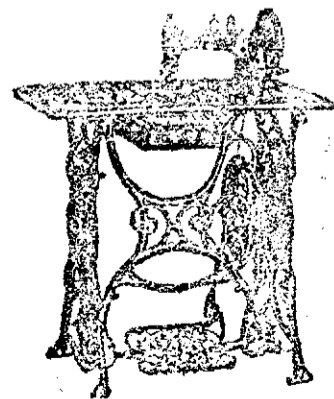
clăornicar, aurar și giuvaergiu
Marosvásárhely, Széchenyi-tér No. 43.

Mare depozit de tot-felul de croșoge de buzunar, de părete, atárnătoare precum și tot-felul de giuvaergicale de aur și argint. Reparații de oroloage și giuvaergicale se efectuează prompt. Giuvaere vechi de aur și argint le schimb sau le cumpăr cu cel mai mare preț de zi.

STAMM EDE succesor RESCH FERENCZ,

atelier de mașini de cusut și biciclete
în TEMESVAR, strada Merczi 4.

Arc magazin de mașini de cusut PFAFF de toată mări-mea și cu prețurile moderate. Mare asortiment de Goarne. Prețurile se pot solvi și în rate.

Cele mai noi Patefoane, fără schimbarea acului, pe lângă prețuri coavanabile.

Telefon nr. 459.
Preț-eurent la dorință trimite gratuit.

Gálfi Lajos

croitor de uniforme domnești și pentru preoți
Arad, Lázár Vilmos-u. (Palatul Földes)

Înștiințez on public, atelierul meu ce susțâ
— de mai mulți ani l'am mârît cu —

**prăvălie de materii pentru
croitori de haine domnești,**

și sub firma de mai sus o conduc și pe
— — mai departe. — —

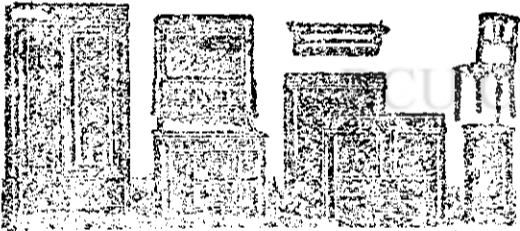

Pr'mesc spre executare bine
și foarte ieftin tot felul de
lucrări în bransa aceasta.
Țin în depozit tot felul de
**stose din țară
și strănătate.**

Am introdus sistemul din
strănătate de plătire în
rate lunare, încât pentru
3 cor. lunar primesc căl-
careea a 1 pal'on, 1 par-
desiu și 2 rinduri întregi
sau 4 rinduri de ha'ne. —

Magazin de mobile

KUNSCH ANTAL
tâmplar de edificii și mobile
NAGYENYED, Rozsa-utca.
(Vis-à-vis de casa comitatului.)

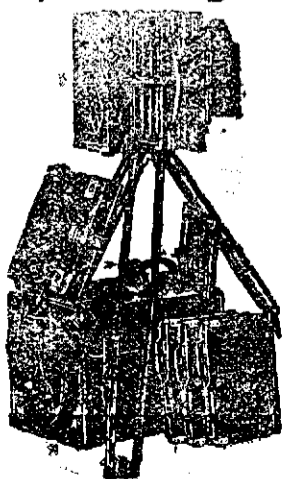

Primește orice lucrări de edificării. Are
în depozit aranjamente complete pentru
odăi, lucrate în atelierul propriu în cel
mai modern stil, dela cele mai ieftine până
la cele mai bune, după planuri proprii
sau la comandă. — Pentru lucrările mele
primește garanția cea mai extremă. **Mare
asortiment de mobile de alamă și fier,
deas-menea și fotolii.**

PETRY ÁRPÁD

orologier și optic, singurul vânzător
de mașini de fotografiat «KODAK» în
Oradea-mare-Nagyvárad, Rákoczi-út 3.

Mare asortiment de: oroloage de aur,
enimț, nickel, cu pendulă, deșteptătoare,
idăeau cancelarie și de Schwarzwald. —
Mașini de fotografiat și ajustări pentru

**amatori. Ochelari
veritabili Roden-
stock Diaphragma.**
Mare asortiment de
sticle perescopice,
objective, lornete,
și de alte ob'ecte
optice. — Prăvălia
mea îi stă la dis-
poziția on. public
un Refraktometru
de Rodenstock
(mașină pentru exami-
narea ochilor)
prin ce se știe imed-
iat ce fel de sticle
sunt de lipsă. —

Imprumuturi cu amortizație
și imprumuturi pentru func-
ționar, vinderea și cumpărarea
de moșii și parcelarea lor o
mijlocește mai avantajos: ==

Biroul de Intermedare:

■ Vig Lajos ■

Arad, Piața Arpád Nr. 5.

— Telefon Nr. 671. —

Fond. în a. 1860.

NÁDER J.

măiestru

ARAD, palatul minoritan.

Ține în magazin cele mai excelente **cuțite
de buzunar** cu tăiș englez și Solingen,
cuțite de bucătărie din oțelul cel mai bun ș. a.
cuțite pentru curățitul legumelor, pentru tăiatul
prăjiturilor, pentru carne, șuncă, salamă și cuțite
pentru caș. Cuțite pentru măcelari și cărnă-
țari, de junghiat și pentru curățitul intestinelor.

Pentru barbieri și frizeri: mașini de tuns,
briciuri foarte fine, ascuțite, pre-um și articlii
mănuitor. — Revizite de masă din Alpacca și
prefon, de prima calitate. — Ori-ce reparări de
bransa aceasta precum și ascuțire, le execut în
atelierul meu, instalat cu electricitate, pe lângă
— — **prețurile cele mai moderate.** — —

Schuster Ferencz

măsar pentru zidiri și mobile în
Temesvár-Erzsébetváros, Korona-u.18.

Execută după planuri proprii sau străine

mobile

pentru dormitoare, prânzitoare și sa-
loane precum și aranjamente pentru
cancelarii și prăvălii cu prețuri moderate.

Lucza József

atelier chimic pentru curățitul hainelor în
Szeghedin (Szeged) Laudon-u. Nr. 9.

PRIMEȘTE:

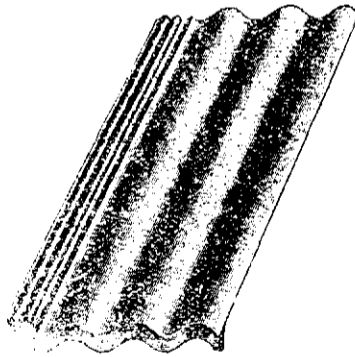
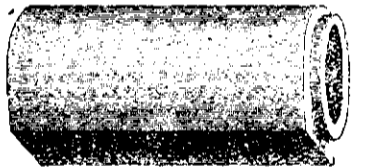
vopsirea și curățirea hainelor
bărbătești, femeiești, de copii și pre-
oțești, postav de mobile, **haine
de doliu** — mai departe primește
curățirea penelor de pat,
cu mașina prin ce își redobândesc
culoarea albă și uscățimea originală
și vor fi scutite de praș. Comandele
din prov. se efeptuesc imediat și pr.

Telefon No 316.

Reiber István

antreprisă de betonare și pa-
vare reprezentantul societății
de asfaltare ung. pe acții în

— Timișoara, Gyárváros, Uri-utca No. 32. —

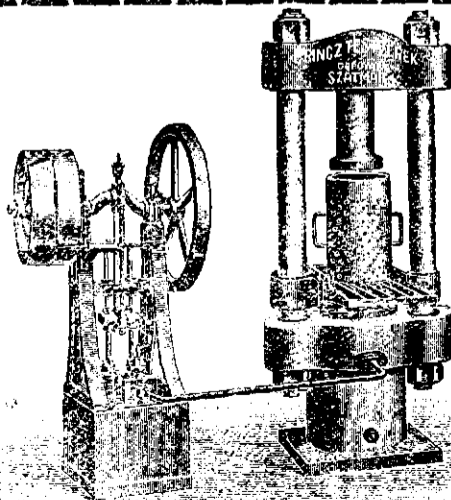

Primește lucrări de betonaj, pavări și tincuiri, pie-
trării, canalizări, și asfaltări. — Se vinde ciment de
Portland și românesc prima calitate cu prețuri re-
duse și în orice cvant, la comande cu vagonul se
transportă în condiții de plată foarte favorabile.
La lucrări comunale și de biserici cele mai mari
favoruri. — Prospecte de prețuri la dorință gratuit.
Toate comandele să se adreseze la firma de mai sus.

Atelierul de mașini și pentru clădit mori

PRINCZ TESTVÉREK

— din SZATMÁR. —

■ Pregăteșe **peirine** și orice mașini
pentru stors olei, mărate cu apă
■ mașini de desghioat, sfărmat
și prese, pe lângă asta cele mai
■ exacte **transmisiuni** cu
— tractație circumpetială. —
■ **Instalăm mori pe tain,**
■ ori cu cilindre

In atenția onoratelor dame!

In salonul de modă pentru
pălării speciale de dame,
deschis în Sibiu, Felscher-gasse Nr. 7-9,
al d-nei **Johanna Jekeli,**

se găsesc în bogat asortiment cele mai noi modele
de Paris, atât gata cât și forme numai. Intrarea e
liberă și neobligatoare, prețurile cele mai moderate.

Se primesc totfelul de reparaturi și transformări;
pălării de doliu se fac gata în 24 ore.

Se află în depozit totfelul de reticole, genți
pentru dame, moderne și prima calitate.

Primul atelier ardelen aranjat ca putere electrică pentru scobirea
pietrelor și fabrică de pietrii monumentale.

GERSTENBREIN TAMÁS és TARSA sculptor și mă-
lestru pietrar.

Atelierul central al magazinei: **Kolozsvár, Dézsma-u. 21.**

Magazin de pietrii monumentale, fabricate
proprii din: marmoră, labrador, granit,
syenit etc. Kolozsvár, Ferencz József-út 26.

Biroul Central:

Nagyszeben, Fleischer-gasse 17.

Filiale: Déva, Nagyvárad.

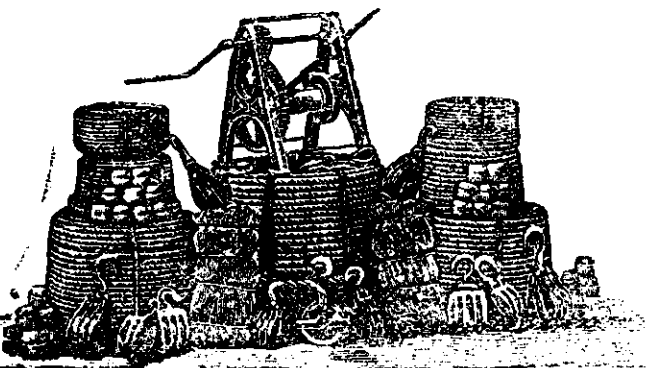

Funăria cea mai mare din **Joanovics János.** Totfelul de
Ungaria sudică — este a lui funii de cânepă, de fir, brăcii, legătoare. Așezare și scurtare de funii de
cânepă pentru transmisiuni. — Lugoj (Lugos). Atelierul:
strada Făgetului No 77. — Magazin și birou: Palatul Poporului.

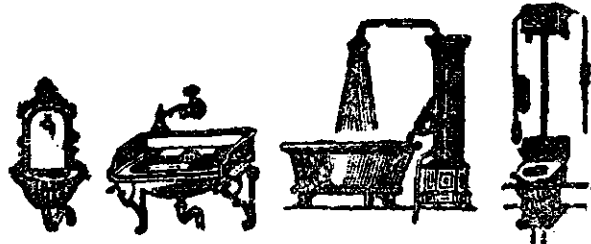
Funării de cânepă, pentru uzinuri și economii:

funii pentru trăsuri (pentru fân), legătoare de snopi, funii pentru boi:
opritoare, ștreanguri, hamacuri, mreje p. pescari, rețele pentru cai etc.

Porturi pentru
cânturi, brăuri
de cânepă și de
ută (pânză), bă-
toare de cânepă,
pânze (Pack)
esături, saci de
cânepă, pânză și
ută, pânze im-
enetrabile, sbi-
iuri, cergi și
odoriști etc. etc.
serviciu prompt

Apaducte.

Cei ce doresc apaducte ieftine să se adreseze la antepiza lui
Pichler Ignátz, Cluj, Szép-u. 1.
cunoscut atât în Budapesta cum și întreaga țara. Telefon Nr. 779.
— Primește pelângă garanție orice lucrări din acest ram ca introducerea de
apaducte și canalizare trebuincioasă pentru castele, comune, spitale, casărmi
și școli. — Specialist în sondaj. — Primește pe lângă condiții avantajoase
ținerea în ordine și repararea caselor în cursul unui an. — Prospecte gratuit.

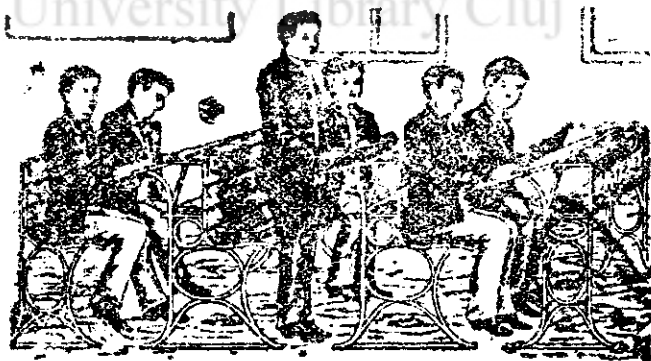
Zorger György

lăcătar artistic și pentru clădiri
Nagyvárad, Körös-utca 9.

Pregătește orice lucrări din acest ram, cât și reparaturi ca
scări, coridoare, cerdacuri, grillage,
căminuri, porți, ferării pentru portale
și clădiri, deasemenea repararea și
prefacerea caselor vertheimiane etc.

aranjament pentru - rle de metal aranja-
măcelării și căsăpili, mente pentru biserică
basreliefuri, strungă- in execuție splendidă.

Desemnuri și prospecte se trimit gratuit.

a școlilor, precum și obiecte fabricate din cele mai bune ma-
teriale din țară, lucrările cele mai solide de artă și construcție se lfe-
rează numai de către firma

Bennhardt Rezső utóda

Brassó, str. Fekete nr. 33.

- Tot acolo e cancelaria și fabrica montată cu cele mai noi mașinării. —

ROTH JÓZSEF

măstru de sculptură în piatră,

Segesvár, Sellergasse

Recomand on. p. t. public depozitul meu bogat și
bine asortat de

Monumente de morminte,

din diferită marmoră granit, syenit,
labrador și peatră tare de arină, etc.
cu prețurile cele mai moderate.

Mai departe mă recomand pentru executarea a tot
felul de lucruri de zidărie, ce cad în bransa mea.
Schite și prelimare de spese stau fr. la dispoziție.

**MARE MA-ICOANE ȘI CADRE PENTRU
GAZIN DE: ICOANE ȘI CADRE ICOANE.**

Unicul specialist în cadrare de icoane.

Arad, Strada Salacz Gyula No. 3.

În atelierul propriu eșteptuiesc cu punctualitate
incădrarea icoanelor. Primesc pe lângă prețurile cele
mai moderate totfelul de lucrări în bransa aceasta.

Lucrările de sticlărie le execut prompt.

Rugând binevoitorul sprijin sunt

Cu stimă: **Freimann József.**

Prăvălie Nouă!

Prăvălie Nouă!

Avis!

La »FĂGETANA« institut de credit și de economii ca societate pe acțiuni în Făget (Facset), contra unei rate săptămânală de 1 coroană și a unei taxe de asigurare minimală (niște fileri) își poate asigura tot natul (bărbați și femei), care e în etate între 20—60 ani și intră ca membru în secțiunea »Depuneri încoplate cu asigurare de viață« introdusă la susnumitul institut —, suma de

1000 coroane adevă unamile coroane.

Primirea atâră însă, dela rezultatul vizitării medicale.

Plătirile se solvesc: săptămânal sau pe mai multe săptămâni înainte, și din partea institutului se manipulează ca depuneri și se fructifică cu 4% interese.

Acestea depuneri orișcând se pot abzie și în acest caz — cu considerare la regulamentul referitor la acest ram de operațiune, suma depusă, se estradă deponentului cu interese cu tot.

La cazul că deponentul în decurs de 15 ani își plătește ratele regulat, la finea anului al 15-lea — după fiecare rată săptămânală de 1 coroană, primește câte 1000 coroane dela susnumitul institut.

Iar la cazul, că intervalul de 15 ani orișcând ar înceta din viață, chiar să fi plătit și numai o singură rată, — după fiecare rată săptămânală de 1 coroană, primesc următorii lui legitimi, sau persoana în favorul căreia s'a asigurat, cât: 1000 de coroane, la 30 zile după documentarea încetării din viață a deponentului.

Suma scadentă cu încetarea din viață a deponentului e asigurată de cea mai mare societate de asigurare Olaneză »Algemeene Maatschappij van Lebensverzekeringen Lijfrente« din Amsterdam (reprezentanția pentru Ungaria în Budapesta) și se plătește prin »Făgetana« institut de credit și economii în Facset

Depunerea minimală e săptămânal 1 coroană, contra căreia se asigură 1000 coroane și depunerea maximală e săptămânal 50 coroane, contra căreia se asigură 50.000 coroane pentru ajungerea termenului de 15 ani, sau pentru cazul de moarte înainte de împlinirea acestui termen.

Deci contra unei depuneri săptămânală minimală, la tot natul i-se dă prilejul de-o parte la acela, ca să și agonisească o sumă considerabilă, cu care își poate asigura tratul liniștit în viitor, iar de altă parte acelacă la cazul de moarte, familia sa, să aibă capitalul de lipsă pentru tratul vieții.

Pe baza acestor depuneri institutul »Făgetana« acordă și împrumuturi. — Femei și bărbați, tot o formă de taxă de asigurare plătesc. — Membrii din provincie prim ac ceuri cu cari pot plăti gratuit taxele. — Inf. rmațiuni mai detaliate, la cerere se dau gratuit.

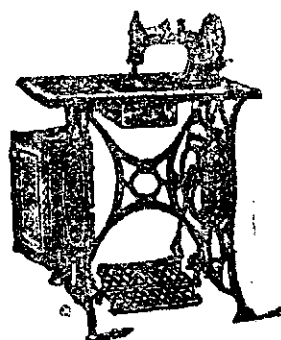
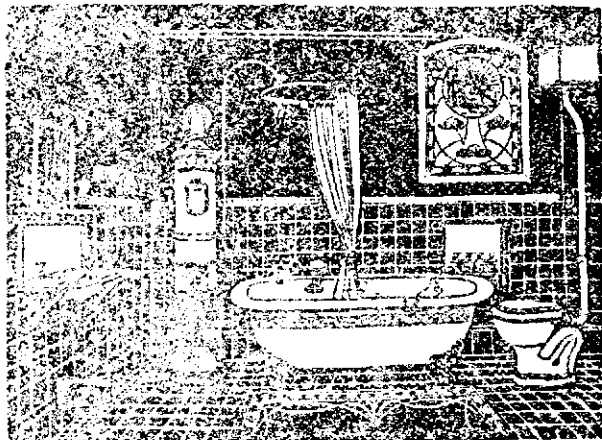
„Făgetana“

institut de credit și economii în Facset.

Max. Ruck, tinichiegiu

Sibiu—Nagyszeben, Heidengasse 9.

Pregătește în atelierul său cu motor electric totfelul de lucrări p. zidiri, lucrări de tinichea, înfrumsetări, acoperire de biserici și turnuri, lucrări de stacmol turnat pentru ornament, precum și pentru firme, vane de scaldat în toată mărimea ș.a.

Mașini de cusut
și
gramofoane
cu plătire în rate.

Mare asortiment la:

Joan Kalenda
Oradea-mare — Nagyvárad

lângă biserica Holdaș. Telefon pentru întreg comitatul 245.

Th. Schmidt

fabrică de ploiere

Sibiu—Hermannstadt, Reispargasse No 7.

Recomandă magazinul său bogat asortat cu cele mai nouă și mai moderne

ploiere-entoutcas

(pt. soare și ploaie)

precum și

ploiere

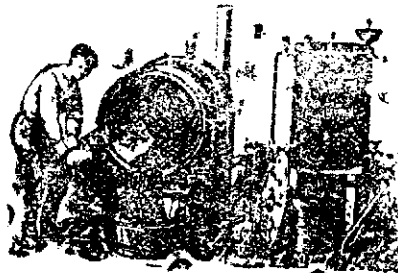
de calitate excelentă
pentru domni și dame.

Comandele se execută prompt și cu punctualitate

Friedrich Ohnweiler hărăgar în Szászsebes,
Ulița Petersdorfer Nr. 5.

Primește spre efectuire: instrumente de fabricare de spirt, cognac, licquer, țoică și instrumente de a condensa acestea. Mare magazină. Totfelul de instrumente și lucruri necesere la fabrică. Vase de aramă roșie pentru hoteluri, birturi, instituțiuni etc.

Vase de fierit cafea, vase de spălat și curățit.

Mai departe primește și montarea și repararea fanțanelor artificiale pe lângă prețuri moderate.

Comandele se execută din material de prima calitate.

Cu punerea frigului

toți se îngrijesc de câștigarea celui mai ușor mod de încălzit și zădarnic ai lemne multe, dacă cuptorul și-e rău, pentru-că cu un cuptor bun se economisește

50% de lemne.

Deci, dacă voiești să ai

Cuptor bun pentru încălzit

cu lemne sau cărbuni, să binevoiești a osteni până la fierăria lui

Pöhm János

vis-à-vis de statuia martirilor, unde pe lângă prețurile cele mai moderate poți căpăta cuploarele cele mai bune și mai frumoase.

Magazin stabil bogat asortat cu

mașini sistem „John”
pentru spălat cu aburi

cu cari se economisește 75% timp de lucru și material de încălzit.